

Vállalkozás és ipar

Hogyan nézzünk szembe az új hitelminősítési kultúrával

Gyakorlati útmutató a hitelfinanszírozáshoz kis- és közép vállalkozások számára

Európai Bizottság

Néhány szó erről az útmutatóról

Ez az útmutató részét képezi annak a Vállalkozás- és Iparpolitikai Főigazgatóság által megvalósított projektnek, amely a bankok változótőke-követelményeinek fényében a kkv-k finanszírozáshoz való hozzáférését segíti elő. Az Európai Bizottság az Európai Parlamentnek a küszöbön álló Bázeli II keretszabály lehetséges hatásaival, illetve a megfelelő új uniós irányelvvel kapcsolatos kérését követően pályázati felhívást adott ki adatgyűjtésre arról, hogy a bankok a kkv-kra vonatkozó belső minősítéseiket hogyan használják fel, illetve ezen adatok alapján a jelen útmutató összeállítására. A bankokra vonatkozó felmérés eredményei és az útmutató a következő honlapon tekinthetők meg:

http://europa.eu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/financing/basel_2.htm.

Ezt az útmutatót a McKinsey & Company, Inc., illetve a System Consulting Network S.r.l., nevezetesen Riccardo De Lisa professzor készítette el. Értékes ötleteket és támogatást kaptak Edward I. Altman professzortól és az olasz Confindustriától. A szerzők szeretnék megköszönni a bankoknak és a hitelintézeti szövetségeknek, hogy támogatták a felmérést, amelyen ez az útmutató alapszik. Az ebben a felmérésben való részvételük rengeteg fontos tényről tárt fel az útmutató összeállításához.

E kiadvány tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság véleményét vagy álláspontját. Sem a Bizottság, sem bármely a Bizottság nevében eljáró személy nem felelős az itt szereplő információk esetleges felhasználásáért.

További tájékoztatás

A kisvállalkozások további tájékoztatáshoz juthatnak az európai uniós programokról a helyi Euro Info Központokban (EIC). Valamennyi Euro Info Központ címe a következő honlapon található: <http://eic.cec.eu.int/>.

Egy másik lehetőség a kapcsolatfelvételre:

European Commission (Európai Bizottság)
Directorate-General for Enterprise and Industry (Vállalkozás- és Iparpolitikai Főigazgatóság)
Financing SMEs, entrepreneurs & innovators (Kkv-k, vállalkozók és feltalálók finanszírozása)
European Commission (Európai Bizottság)
BE-1049 Brussels
Fax +32 2 295 21 54
E-mail: entr-finance-smes-entr-innov@cec.eu.int
http://europa.eu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/financing/index_en.htm

A Europe Direct olyan szolgáltatás, amely segít megtalálni az Európai Unióval kapcsolatos kérdésekre a válaszokat.

Díjmentesen hívható szám*: 00 800 6 7 8 9 10 11

*Egyes mobiltelefon-szolgáltatók a 00800-as számokhoz nem biztosítanak hozzáférést, vagy díjat számolnak fel az ilyen hívásokért.

Az Európai Unióról jelentős mennyiségű további információ található az interneten. Ez az Európa szerveren keresztül érhető el: <http://europa.eu.int>

Tartalomjegyzék

Előszó	IV
Bevezetés	V
1. Az alakulófélben lévő kapcsolat	8
2. A hitelminősítések szerepe	10
2.1. Mi a hitelminősítés?	10
2.2. A hitelfelvevők minősítésének módja	11
2.3. Hogyan használják a bankok a hitelminősítéseket	13
2.4. A kkv-finanszírozás jövője: összefoglaló	17
3. A kkv-hitelezés fő szabályai	18
3.1. A hat alapvető szabály	18
1. szabály: Kérjen tájékoztatást!	18
2. szabály: Időben nyújtsa be a világos és teljes dokumentációt!	20
3. szabály: Ellenőrizze a feltételeket!	21
4. szabály: Aktívan tartsa kézben a minősítését!	25
5. szabály: Ragaszkodjon a kölcsönéhez!	27
6. szabály: Gondolja végig az alternatívákat!	29
3.2. A kölcsön megszerzése: példa a „valós életből”	33
4. Mellékletek	44
4.1. A Basel II-vel kapcsolatos európai felmérés háttere	44
4.2. Egy üzleti terv javasolt vázlata	45
4.3. Európai üzleti fejlesztési intézmények	46
4.4. A kkv-kat tanácsokkal ellátó intézmények	50
4.5. Regionális útmutató a hitelminősítésekhez és a Basel II-höz	54
4.6. Eszköztár és további információs források	55

Előszó

A kis- és középvállalkozások (kkv-k) az európai gazdaság motorjai. A kkv-k kiemelkedő munkahelyteremtők, vállalkezési szellemet és innovációt hoznak létre az EU-ban, és ezért döntő fontosságúak a versenyképesség és a foglalkoztatás ösztönzésében. A Bizottság elkötelezett az iránt, hogy segítse a kkv-kat finanszírozási lehetőséghez jutni.

Ezen elkötelezettség részeként adtuk ki ezt az útmutatót, hogy konkrét iránymutatást nyújtsunk a bankoktól kölcsönt igénylő kkv-knak. A Bizottság úgy véli, hogy mind a bankok, mind a kkv-k javára válhat az olyanfajta nyitottság, amely mindkettőjüknek lehetőségeket biztosít kockázatkezelésük javítására.

Günter Verheugen

Az Európai Bizottság alelnöke

A vállalkozás- és az iparpolitika felelős vezetője

Bevezetés

Miért van szüksége a kkv-knak a banki hitelekről szóló útmutatóra?

A bankok hagyományosan a kkv-k (kis- és középvállalkozások) fő finanszírozási forrásai – és a jövőben is azok lesznek. Az elmúlt években azonban a bankok változtattak hitelezési üzletáguk szemléletén. Ezen elmozdulás háttérében az **európai bankszektorban tapasztalható jelentős átalakulás** áll.

Az ágazati fejleményeket tekintetbe véve a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság úgy döntött, hogy átdolgozza a bankok tőke megfeleléssel kapcsolatos keretszabályát.

A kockázatkezelés fejlődése, amelyhez strukturális változások párosultak (mint például a növekvő tulajdonosi elvárások, a fokozódó verseny, valamint egyes régiókban a gazdasági hanyatlás, amelyet a hitelvesztésekre félretett tartalékok növekedése követett), arra készítette a bankokat, hogy nagyobb figyelmet szenteljenek hitelkockázataik, valamint az ilyen kockázatokkal kapcsolatos tőke megfelelés mérésére és kezelésére. E fejleményeket tekintetbe véve a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság úgy döntött, hogy átdolgozza a keretrendszert, amely a mai napig a bankok tőke megfelelésre vonatkozó szabályozásának alapját képezi. Az Európai Bizottság a kezdetétől fogva közelről figyelemmel kísérte ezt az eljárást, és az új keretszabály végrehajtására, illetve annak az európai sajátosságokhoz való hozzáigazítására tett javaslatot. Az Európai Parlament és az Európai Tanács elfogadás céljából jelenleg tárgyalja a Bizottság javaslatát a bankok és befektetési vállalkozások tőke követelményeiről szóló uniós irányelvre.

Ezek a fejlemények érintik a kkv-kat. A bankok egyre gondosabban vizsgálják a hitelfelvevők képességét kölcsöneik visszafizetésére. A bankok értékelései a kölcsönökkel összefüggő kockázatokról egyre inkább kapcsolódnak az egyéni hitelfelvevőhöz. Az értékeléseket az úgynevezett „hitelminősítési rendszerek” alapján „hitelminősítésként” foglalják össze. A bankok arra használják ezeket a rendszereket, hogy megállapítsák kölcsönkötelezettségeik különböző egyedi kockázati szintjeit, és hogy biztosítsák a bank által vállalt kockázatnak megfelelő hozam elérését.

A hitelminősítések egyre fontosabbak a bankok hitel üzletágaiban, beleértve a kkv-kat érintő üzletágakat is.

Ezek a változások közvetlen hatással vannak a hitelügyfelek és a bankjaik közötti üzleti kapcsolatokra. Mivel a nagyvállalatok már hozzászórtak a minősítéshez, a következmények számukra viszonylag jelentéktelenek, de sok kkv jelentősebb változásokkal néz szembe. A kkv-kat a bankok egyre alaposabb belső értékelésnek (vagy minősítésnek) fogják alávetni, akkor is, amikor csak kis összegű hitelért folyamodnak. Következésképpen a kkv-k egyre szélesedő hitelár- és általános hitelfelvételi feltételskálával találhatják szemben magukat.

Ez az útmutató olyan kkv-knak szól, amelyek gyakorlati tanácsokat keresnek a bankokkal való, hitelezési kapcsolatra vonatkozóan.

Ezen útmutató célja a *gyakorlati tanácsadás kkv-k számára*, arról, hogy hogyan igazodjanak előrelátóan az úgynevezett „hitelezési folyamat” alakulófélben lévő változásaihoz, azért, hogy a lehetséges előnyökből részesüljenek, és minimalizáljanak bármilyen, a bankok egyre inkább a kockázatra összpontosító hozzáállásából eredő lehetséges hátrányt. Bevezetőként az útmutató először a bankszektorban nemrégiben lezajlott fejleményeket tárgyalja, majd ezt követően körvonalazza, hogy egy kkv a jövőben hitelezési ügyekben hogyan tárgyalhat sikeresen a bankokkal.

Kinek válhat javára az útmutató elolvasása?

Ezt az útmutatót úgy terveztük meg, hogy a *kkv-k azon vezetőinek* információs igényeit szolgálja, akik hitelügyekben a bankokkal közvetlenül kapcsolatban állnak. Az útmutató a *kkv-k vezetősége* számára is hasznos lehet. Az útmutató teljes egészében kkv alatt évente legfeljebb 50 millió euro forgalmat lebonyolító társaságokat értünk. Mindazonáltal az útmutató hasznosnak bizonyulhat kicsit nagyobb vállalkozások számára is. Bár az útmutató olyan általános kérdésekkel foglalkozik, amelyek főleg működő társaságokat érintenek, elképzelhető, hogy induló vállalkozások is hasznos információkhoz juthatnak általa.

Ezen útmutató elolvasása bárki előnyére válhat, akit érint a kkv-k finanszírozása.

A szerzők arra biztatják olvasóikat, hogy a finanszírozási szolgáltatások változó környezetét ne csupán kihívásként próbálják megérteni, amellyel szembe kell nézniük, hanem olyan lehetőségként is, amellyel javíthatnak a pénzügyi és működési irányításuk minőségén. Végül, bár ez az útmutató olyan gyakorlati tanácsokat tartalmaz, amely a kkv-kat a jelenlegi és jövőbeli változásokra való felkészülésben segítheti, az útmutatóban ismertetett szabályok természetesen *nem garantálják* a sikeres hitelezési kapcsolatot.

Hogyan épül fel az útmutató?

Az útmutató három fejezetből és mellékletből áll:

- *Az 1. fejezet* megmagyarázza a *bankszektorban jelenleg folyamatban lévő fejleményeket*, beleértve a legfrissebb szabályozást, valamint betekintést nyújt abba, hogy idővel hogyan fog alakulni a *kkv hitelezési üzletág*.
- *A 2. fejezet* ismerteti a bankok hitelezési eljárását – és azok jelenlegi változásait –, különös tekintettel arra, hogy *mi a hitelminősítés*, hogyan használják a bankok most, és hogyan fogják használni a jövőben.
- *A 3. fejezet alapszabályokat* ajánl a *kkv-knak* arról, hogy a változó finanszírozási környezetben *hitelezési ügyekben hogyan tárgyalhatnak sikeresen a bankokkal*, illetve a kulcsfontosságú tanácsokat egy képzeletbeli eset történetével illusztrálja („Alpha Manufacturing”).

Ez az útmutató három fejezetből áll, amelyek körvonalazzák a jelenlegi fejlemények hátterét...

...a minősítési rendszereket ...

... és a szabályokat a bankokkal való kapcsolattartásra hitelezési ügyekben.

Az útmutatóban közölt kulcsadatok egy, a *kkv-khoz* mint hitelügyfelekhez való jelenlegi hozzáállással kapcsolatos, a bankok és azok szövetségei körében 2004 nyarán és őszén lefolytatott, *páneurópai felmérésből* származnak. A felmérés válaszadói az európai banki vagyon jelentős hányadát tartják kézben, és sokféle bank közül kerültek ki, így az eredmények reprezentatívnak tekinthetők. A felmérés adatai szintén segítettek az útmutató harmadik fejezetében nyújtott tanácsok megfogalmazásában.

Egy páneurópai felmérést használtak az ezen útmutató alapjául szolgáló adatok összegyűjtésére.

A mellékletekben többek között a felmérésről némi háttér információ, egy üzleti terv minta szerkezete, egy lista az államilag támogatott finanszírozási intézményekről, egy lista további információs forrásokról a *kkv-k* számára, valamint ajánlott bibliográfia található.

1. Az alakulófélben lévő kapcsolat

Az alakulófélben lévő minősítési viszonyok megváltoztatják a kkv és a bank közötti kapcsolatot

A bankok a kkv-k számára a legfontosabb finanszírozási forrást jelentették – és fogják jelenteni a közeljövőben is. Mivel a bankok hitelezési üzletágai jelenleg jelentős átalakuláson esnek át, a kkv-k azzal szembesülnek, hogy változik a módja annak, ahogyan a bankok velük mint hitelügyletekkel alakítják kapcsolatukat.

A bankok és a hitelügyletek közötti kapcsolat átalakulásának oka a piaci fejlemények.

Az új kockázatkezelési technikák, amelyekhez strukturális változások párosulnak (mint például a növekvő részvénytulajdonosi elvárások, a fokozódó verseny, valamint egyes esetekben a csökkenő gazdasági növekedés és a hitel-veszteségekre félretett tartalékok növekedése), a bankok figyelmét a kockázatok mérésére és kezelésére, illetve az ilyen kockázatokkal kapcsolatos tőke megfelelésre összpontosították.

Tekintettel ezekre a fejleményekre, a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság¹ úgy döntött, hogy átdolgozza a bankok tőkekövetelményeire vonatkozó szabályokat, amelyek a mai napig a bankok tőkekövetelményeinek alapját képezik. Az új keretszabály „Bázel II”-ként ismeretes.

Ezenfelül a bankok tőke megfelelésére vonatkozó keretszabályok is változásokon estek át a közelmúltban.

Az Európai Bizottság, amely a kezdetektől fogva közelről figyelemmel kísérte ezen új keretszabály létrehozását, átültette azt, és az Unióra adaptálta. A Bizottság egy, a bankok és befektetési vállalkozások tőkekövetelményeiről szóló uniós irányelvre vonatkozó javaslatát az Európai Parlament és az Európai Tanács elfogadás céljából jelenleg tárgyalja².

¹ A Bázeli Bizottságot a G-10 országok központi bankjainak elnökei hozták létre 1974 végén. A jelenlegi tagországok: Belgium, Kanada, Franciaország, Németország, Olaszország, Japán, Luxemburg, Hollandia, Spanyolország, Svédország, Svájc, az Egyesült Királyság és az Egyesült Államok. Az országokat azok központi bankjai képviselik, illetve a bankszektor prudenciális felügyeletéért hivatalosan felelős hatóság is, amennyiben ez nem a központi bank.

² COM(2004) 486 végleges – Javaslat az Európai Parlament és a Tanács irányelvei a hitelintézetek tevékenységének megkezdéséről és folytatásáról szóló, 2000. március 20-i 2000/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a befektetési vállalkozások és hitelintézetek tőke megfeleléséről szóló, 1993. március 15-i 93/6/EGK tanácsi irányelv átdolgozásáról. Ezek a dokumentumok a következő címen hozzáférhetőek:
http://europa.eu.int/comm/internal_market/bank/regcapital/index_en.htm

Az új Bázeli II megegyezés alapján a minimális tőke mennyiség, amelyet a bankok kötelesek tartálékolni (néhány kivételtől eltekintve), már nem elsősorban a kölcsön összegétől fog függeni, hanem jelentős mértékben a kölcsön kockázatától is. Ez a változás a „kockázatosabb” hitelezést némileg drágábbá teszi (azaz több tőkét igénylővé) a bankok számára, míg a viszonylag biztonságosabb hitelezés kevésbé költségessé válik.

A szabályozásbeli változások lehetővé teszik a bankok számára, hogy a tartalékokat az egyedi kockázatokhoz igazítsák hozzá.

A Bázeli II által teremtett változások tükrözik a bankszektoron belül tapasztalható tendenciát a jobban számszerűsített és differenciált kockázatkezelés irányába. Az új szabályozás arra ösztönzi a bankokat, hogy részletesebben értékeljék minden egyes egyedi hitel megállapodásnál az abban rejlő kockázatot, azaz minősítési rendszerek használatával tüzetesebben vizsgálják meg a hitelfelvevő jövőbeli képességét az adósság visszafizetésére. E vizsgálatok alapján a bank a hitelezési döntéseit – hogy egy kérelmet jóváhagyjon-e, vagy elutasítsa azt, és ha elfogadja, akkor milyen áron – differenciáltabb módon hozhatja meg.

A kkv-k számára ennek két fő következménye van: először is a bankok nagyobb figyelmet fognak szentelni a kkv-k kockázatértékelésének – vagy minősítésének –, még akkor is, ha csak kis összegű kölcsönért folyamodnak. Másodszor, a kkv-k a bankok által nekik kínált szélesebb ár- és hitelfeltétel-választékkal találhatják szemben magukat.

A kkv-k számára a következmények a hitelminősítések növekvő használata és a hitel árkialakításának szélesebb skálája lesz.

2. A hitelminősítések szerepe

A minősítések a bankok hitelezési eljárásaiban

A fent körvonalazott fejlemények összefüggésében a hitelminősítések egyre fontosabb szerepet játszanak a bank és az ügyfél közötti kapcsolatokban. Ez a fejezet megmagyarázza, mi a hitelminősítés, és hogy a bankok hogyan használják a hitelezési eljárásban. A hitelminősítések mögött rejlő alapelvek megértése segíteni fogja a kvv-kat abban, hogy az új, kialakulófélben lévő hitelminősítési viszonyokhoz alkalmazkodjanak.

2.1. Mi a hitelminősítés?

A hitelminősítés egy meghatározott adós hitelképességének értékelését jelenti, azaz hogy mennyire valószínű, hogy az adós vissza fogja fizetni a tartozását.

Kétféle hitelminősítés létezik: belső és külső.

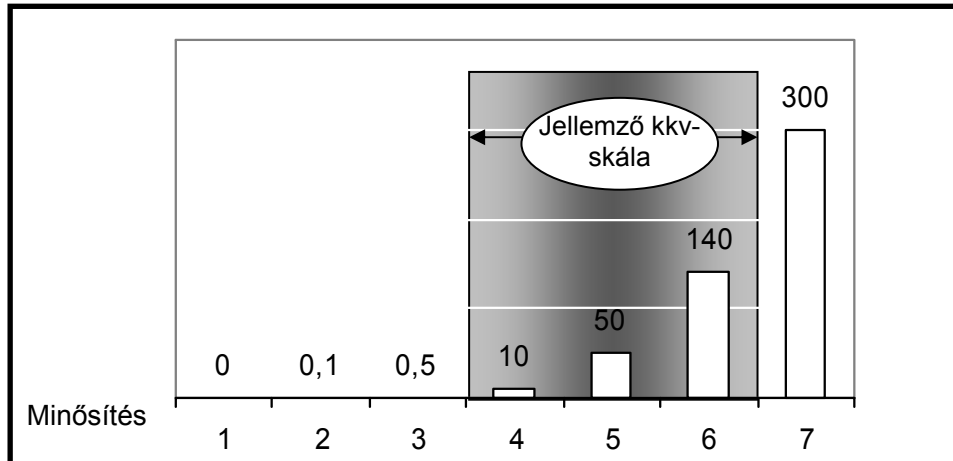
- *A külső minősítéseket* hitelminősítő intézetek adják ki. Külső minősítés beszerzése általában csak olyan viszonylag nagy vállalatok esetében indokolt, amelyek a tőkepiacokon kötvényeket vagy más értékpapírokat bocsátanak ki.
- *A belső minősítéseket* a bankok állapítják meg a hitelfelvevőkről. Mivel a kvv-kat a belső minősítések érintik, az alábbiakban ezekre fogunk összpontosítani.

A belső minősítések megállapítása érdekében a bankok információkat gyűjtenek ügyfeleiktől. Többen közülük magán hitelintézetektől is szereznek be az ügyfelekről pénzügyi és egyéb információkat, és ezt az információt a saját minősítő rendszereikben felhasználják.

A minősítési osztályzatok megállapítása korábbi adatok alapján történik.

A minősítés olyan, mint egy gyorsjelentés az adósról, amely összefoglalja a bank rendelkezésére álló minőségi és mennyiségi információkat, a korábbi hitelfelvevőkre, illetve azok kölcsönvisszafizetésére vonatkozó adataival összehasonlítva.

1. ábra: Az 1000 hitelfelvevőnként, minősítési osztályonként, egy év alatt korábban előforduló fizetésképtelenségek száma – példa

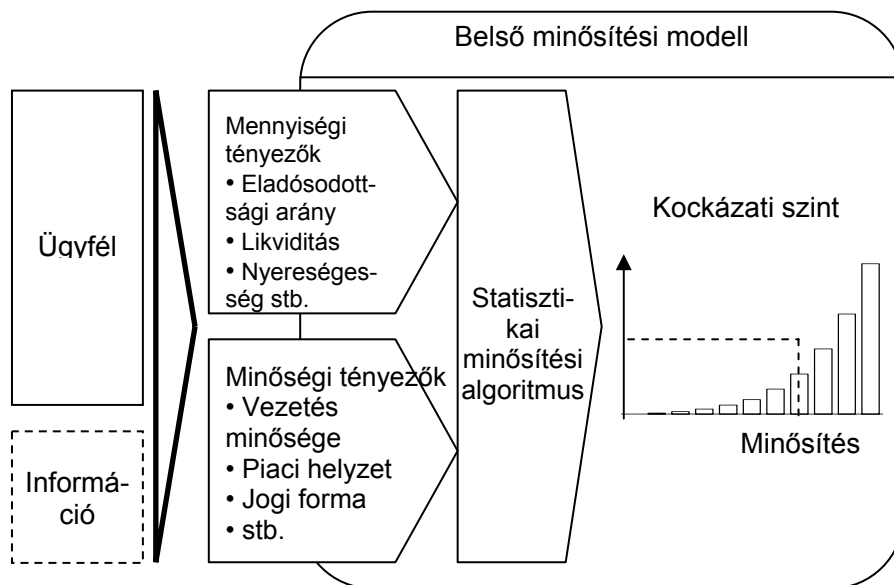


Az 1. ábra arra mutat be példát, hogy a minősítéseket hogyan használják az egyes hitelfelvevők fizetésképtelenségi valószínűségének becslésére. Ha például egy hitelfelvevő négyes minősítést kapott, a fizetésképtelenségi valószínűsége 1%, a 4-es minősítésű hitelfelvevők korábbi fizetésképtelenségeinek száma alapján ($10/1000 = 1\%$).

2.2. A hitelfelvevők minősítésének módja

A bankok először a hitelfelvevőik bizonyos jellemzőiről gyűjtenek részletes információkat, főleg saját maguktól a hitelfelvevőktől. A bankok ezután a hitelügyfél adatai közül meghatározott tényezőket összehasonlítanak a visszafizetetlen kölcsönökre vonatkozó korábbi adatokkal, hogy megállapíthassák, a hasonló jellemzőkkel rendelkező hitelfelvevők a múltban milyen gyakorisággal nem fizették vissza a kölcsöneiket. Végül statisztikai algoritmusok alapján a bankok megállapítják az új hitelfelvevők megfelelő hitelminősítését, amint azt a 2. ábra mutatja.

A bankok az ügyfelek fizetési magatartásáról adatokat gyűjtenek össze, és azokat elemzik.



A bankok által gyűjtött információ általában mennyiségi és minőségi jellemzőket is tartalmaz a hitelügyfélről. Bár az ilyen információk többségét eddig is gyűjtötték, számos bank ezeket az információkat alaposabban és szisztematikusabban fogja elemezni az új minősítési környezetben.

A kkv-k esetében a mennyiségi információt többnyire mérlegekből vagy éves beszámolókból veszik; számos bank üzleti terveket vagy adóbevallást is kér. A mennyiségi kulctényezők, amelyeket a bankok ezekből az anyagokból nyernek, pénzügyi számok és ráták. A felmérés szerint¹

Mind mennyiségi, mind minőségi tényezőket használnak a bankok a minősítés megállapításakor.

- A közepes és nagy méretű bankok 75%-a tartja az *eladósodottságot* mint minősítési tényezőt nagy vagy nagyon nagy jelentőségűnek;
- 50% ugyanilyen hangsúlyt helyez a *likvidításra* és a *nyereségessegre* is.

A minőségi információk gyűjtése gyakran jelent személyes találkozót, ahol a bankok arról próbálnak meggyőződni, hogy a kkv-t jól irányítják. A felmérés szerint:

¹ Lásd a 4.1. mellékletet.

- A résztvevő közepes és nagy méretű bankok körülbelül 50%-a számára nagy vagy nagyon nagy jelentőségű valamely kkv vezetésének *minősége* mint minősítési tényező.
- A következő két legfontosabb minőségi tényező, bár ezek egyértelműen a vezetés minősége mögött szerepelnek, a kkv piaci helyzete és jogi formája.

A minősítési rendszeren belül a minőségi tényezők fontossága jellemzően a vállalkozás és a kérdéses kölcsön méretétől függ. Általában a minőségi tényezők jobban befolyásolják a nagyobb kkv-k vagy a nagyobb kölcsönök minősítését.

Minél nagyobb a kkv és/vagy a kért kölcsön összege, a banknak rendszerint annál több információra van szüksége a minősítést megállapító eljárás során.

Induló vállalkozások esetében a bank által a hitelkérelem elbírálására begyűjtött információ lényegesen különbözik, mivel az induló vállalkozások nem tudnak korábbi pénzügyi adatokat benyújtani.

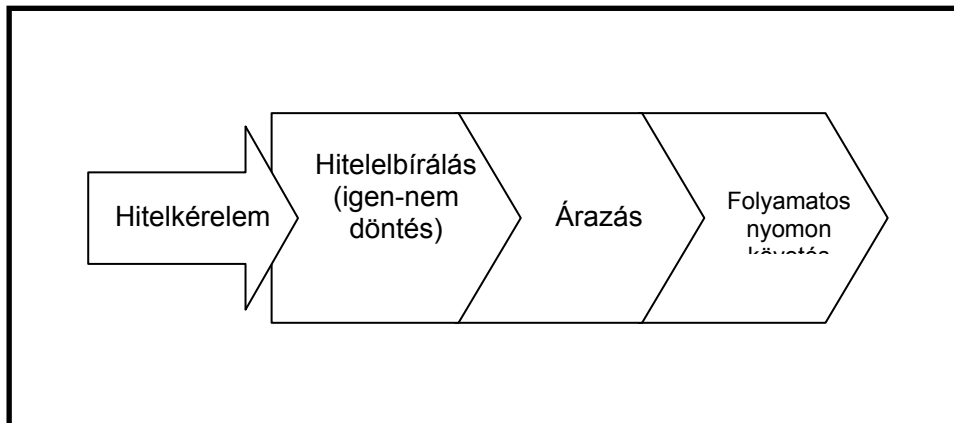
A felmérés válaszadói szerint a minőségi tényezők ilyen esetekben a minősítés körülbelül 60%-át teszik ki: az üzleti tervet, a vezetőség bizonyítványait, valamint a vezetőség pénzügyi szakértelmének szintjét kulcsinformációnak tekintik.

2.3. Hogyan használják fel a bankok a hitelminősítéseket?

A bank, miután megállapított egy hitelminősítést, a hitelezési döntésből, az ármegállapításból és a hitelfelvevők folyamatos nyomon követéséből álló – a 3. ábrában illusztrált – belső hitelezési eljárása során azt több szakaszban is használja.

A minősítési osztályzatok fontosak a teljes „hitelezési eljárás” során ...

3. ábra: A hitelezési eljárás



A. Hitelebírálás: „igen-nem” döntés a hitel kérelemről

A bankok mindig is használtak szabályokat a kv-k hitel kérelmeinek eldöntésére, azok általános pozíciója, fedezete és más összehasonlítható tényezői alapján. A múltban azonban a legtöbb kv hitel elbírálási döntés még nagymértékben a banki képviselő egyéni megítélésétől függött.

A minősítésekre összpontosítva a bankok rendszerezettebb formába öntik hitelebírálási döntéseiket. Majdnem minden résztvevő szerint a minősítés a legfontosabb kritérium a hitelebírálási eljárásban, amelyet a 4. ábra illusztrál.

... a hitel kérelem igennel vagy nemmel történő eldöntéséhez ...

4. ábra: A következő gyakori hitelebírálási kritériumokat használja...

...majdnem minden bank (85–95%)	...a legtöbb bank (75–85%)	...számos bank (60–75%)
<ul style="list-style-type: none">• Minősítés• Fedezet	<ul style="list-style-type: none">• Lejárat• Ügyféllel való teljes kapcsolat	<ul style="list-style-type: none">• Volumen• Kötelezettségvállalások

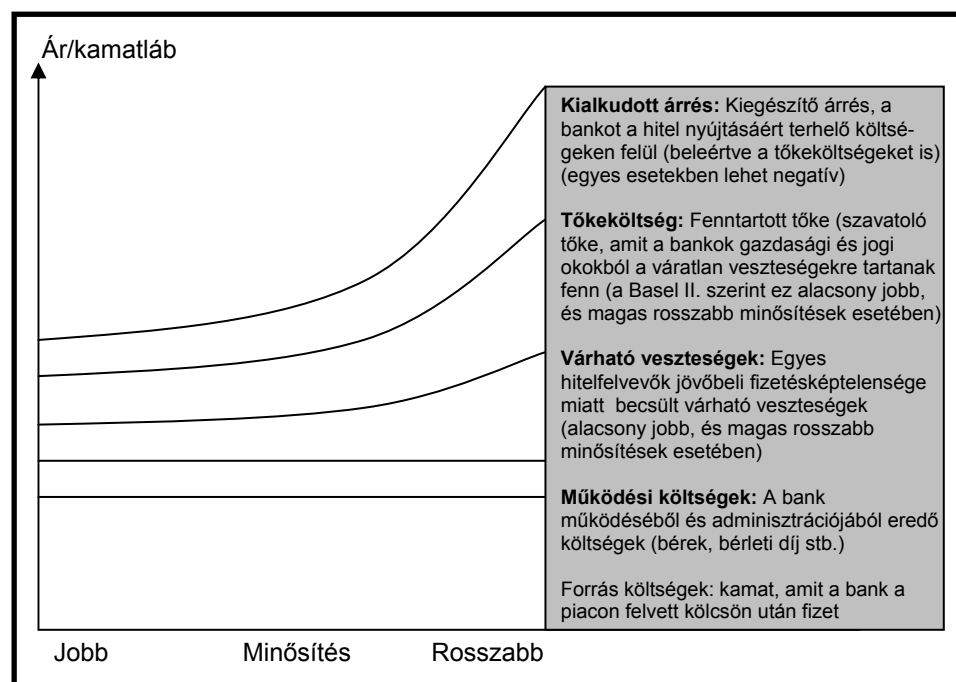
Ennélfogva a hitelfelvevő minősítése nem csupán a hitelkérelem „igen” vagy „nem” elbírálását határozhatja meg, hanem a szükséges fedezetet és a kölcsön maximális lejáratát is. Általában véve a bankok ezeket a döntéshozatali szabályokat pontosabban fogalmazzák meg, mint a múltban, szisztematikusabban alkalmazzák, valamint a konkrét üzleti stratégiájukra szabják meg.

B. Árazás: a kölcsönre vonatkozó kamatláb megállapítása

A hitelfelvevő minősítése szintén egyre fontosabb tényezővé válik egy kkv-nak nyújtott kölcsön árának (kamatlábának) megállapításában. A bank megítélését a „kölcsön áráról” a következő tényezők befolyásolják: pénzeszközök, működés, várható veszteségek, tőkeköltségek és haszonkulcs, amint azt az 5. ábra illusztrálja.

... az árazáshoz ...

5. ábra: A bank megítélése „egy kölcsön áráról”



A bankoknak fedezniük kell a forrás költségeit, attól függetlenül, hogy ez betétesektől, a tőkepiacokról vagy más, a bankot az ügyfeleinek hitelezendő pénzeszközökkel ellátó bankoktól származik. Mint minden üzleti vállalkozásnak, a bankoknak is fedezniük kell bérek, bérleti díjak stb. formájában a működési költségeiket.

Egy banknak úgy kell áraznia a kölcsöneit, hogy figyelembe veszi, néhány kölcsönt nem (vagy csak részben) fognak visszafizetni. Ezek az esetek a hitelezési üzletág velejáró részét képezik, így a bankoknak a rendszertelen fizetések mértékét előzetesen meg kell becsülniük. Csakúgy, mint egy biztosítási társaság, amely biztosítási díjat szed, a bankoknak is különbözetet kell minden kölcsönre felszámítaniuk, hogy fedezzék „várható veszteségeiket”.

Az üzleti tevékenység folyamatossága és az óvatosság érdekében a bankoknak minden hitelkintlevőség bizonyos százalékát tőkeként félre kell tenniük. Ez a tőke enyhíti a kárt olyan esetben, ha például gazdasági hanyatlás miatt nagyobbak a kölcsönveszteségek, mint a becsült várható veszteségek.

Míg a finanszírozás és a bank működtetésének költségei hatással vannak a kölcsön végleges árára, ezek általában véve nem függenek a hitelfelvevő minősítésétől.

A várható veszteségek és a tőkeköltség azonban közvetlenül függenek a minősítéstől. A jobb minősítésű hitelfelvevők miatt felmerülő várható veszteségek és tőkeköltségek valószínűleg kisebbek.

Végül a bank alku tárgyát képező árrést is igényelhet a hitelezési eljárás során a bankot terhelő költségeken felül.

C. Nyomonkövetés: a hitelfelvevő fejlődésének felügyelete

A bankok a hitelfelvevők hitelminőségében történő bármilyen változás folyamatos nyomon követése során szintén növelik a minősítések használatát. A legtöbb bank már most rendszeresen értékeli az ügyfeleivel kapcsolatos kockázatot azok minőségének frissítésével. Ezeket az értékeléseket általában évente végzik. Egyes bankok azonban akkor is frissítik a kkv-k minőségét, amikor új mérleg áll rendelkezésre, vagy ha a bank képviselője ennek szükségét látja.

... és a hitelfelvevők folyamatos nyomon követéséhez.

A romló hitelminősítést gyakran korai figyelmeztető jelzésnek tekintik, és az különböző következményekkel járhat a hitelszerződéstől függően, mint például a kötelezettségvállalások végrehajtásával.

A lehetséges következmények közé tartozik a hitelfelvevő szigorúbb nyomon követése, a magasabb kamatláb, a meglévő hitelkeretek csökkentése, illetve a kölcsön korai felbontása. Egyes

esetekben a bank akár a kkv-val való teljes üzleti kapcsolat felbontására is tehet lépéseket.

Így a minősítés nem csak akkor fontos információ, amikor a kkv-k kérelmezik a hitelt, hanem akkor is, amikor a kölcsön teljes időtartama alatt követik azokat.

2.4. A kkv-finanszírozás jövője: összefoglaló

Azok a változások, amelyeket a bankok az elmúlt néhány évben a hitelezési eljárásaikban bevezettek, különböző tényezők következményei, mint például a változó vezetési gyakorlatoknak, a bankok törekvéseinek, hogy kielégítsék a részvényesi elvárásokat a növekvő tőkehozamra, és legújabban az új szabályozási fejleményeknek.

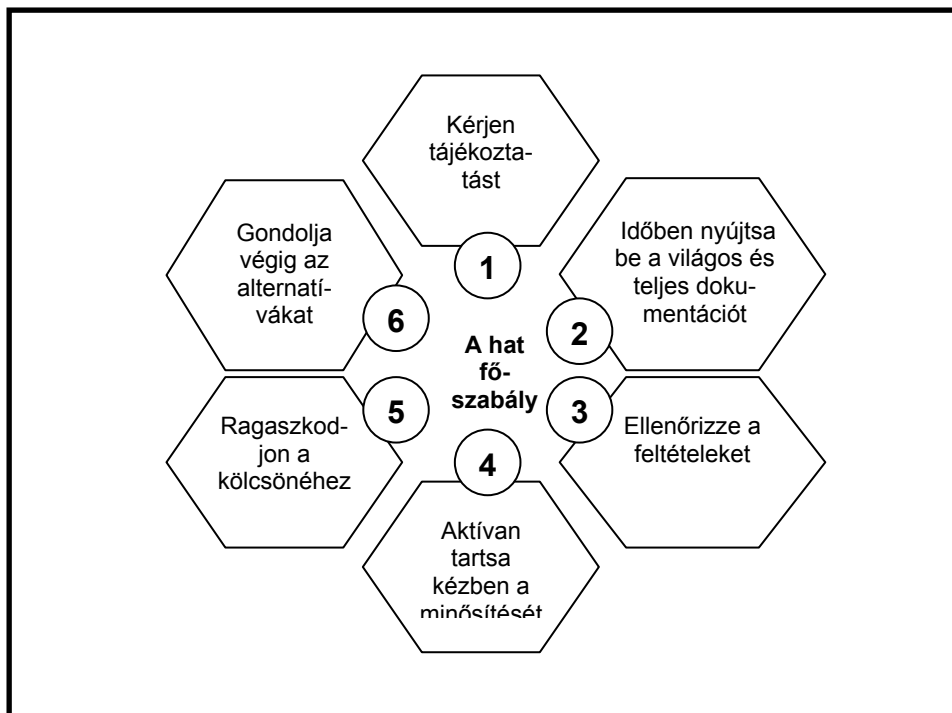
Ezek a változások magukban foglalják a hitelminősítések növekvő használatát, valamint a hitelezési döntések, árazás és nyomon követés egyre inkább mennyiségi megközelítését. Ezzel párhuzamosan a minősítésektől eltérő tényezők, mint például a kötelezettségvállalások és a fedezet is fontosabbá válnak a hitelezési eljárásban.

Ezek a változások várhatóan nem fogják a kkv-knak történő hitelezés volumenét csökkenteni. Ellenkezőleg, a bankok nagy többsége továbbra is stratégiai üzletágat lát a kkv-knak való hitelezésben, és a felmérés résztvevőinek 40%-a szándékozik növelni a volumenét ezen a területen.

3. A kkv-hitelezés fő szabályai

Ez a rész a 6. ábrán illusztrált hat főszabályt ajánlja a kkv-knak, azért, hogy az új finanszírozási környezetben hitelezési ügyekben sikeresen tárgyalhassanak a bankokkal. E szabályok követése segíteni fog Önnek a hitelezési eljáráson való végighaladásban, de nyilvánvalóan nem garantálhat sikeres hitelezési kapcsolatot.

6. ábra: A teljes hitelezési kapcsolatra vonatkozó szabályok



3.1. A hat alapvető szabály

1. szabály: Kérjen tájékoztatást

A bankok által a hitelminősítési és hitelezési eljárásaikról, valamint a hitelfelvevőktől igényelt információkról nyújtott általános tájékoztatás jelentősen eltérhet az egyes bankok között. Ezért érdemes megkérdezni a bankot, hogy milyen dokumentációt ad a minősítési eljárásáról, milyen iratokat gyűjt be, és, hogy az ügyfél tudtára adja-e a minősítési eljárás eredményét.

A. Általános tájékoztatás a Basel II-ről és a hitelminősítésekről

Egyes bankok tájékoztatni fogják kkv ügyfeleiket azokról a változásokról, amelyek a hitelminősítési rendszerek bevezetésével kapcsolatos, folyamatban lévő fejlemények miatt fognak bekövetkezni. Azonban ezt nem minden bank fogja megtenni, és nem minden bank fogja ugyanolyan módon tájékoztatni a kkv ügyfeleket. Ezért Önnek kell elkérnie a banktól bármilyen rendelkezésre álló dokumentációt, amit a bank előállított, és a hitelminősítések, illetve a Bázeli II összefüggésében érinti a kkv-kat.

B. Információ, amit Önnek kell megadnia a bankjának

Mindenképpen jó előre tájékozódjon a bankja információs követelményeiről, azaz milyen dokumentumokat kell benyújtania, és milyen formátumban. Ez elegendő időt fog hagyni Önnek, hogy elkészüljön, különösen ha új vagy megváltozott kérések is vannak. A felmérés szerint körülbelül háromból két bank növelni fogja a begyűjtendő információk mennyiségét.

Például, a bankok nagyobb számban fogják a kkv ügyfeleiktől kérni, hogy pénzügyi tervre vonatkozó adatokat vagy üzleti tervet nyújtsanak be. Amennyiben a bank üzleti tervet kér, kérdezze meg, milyen fő pontokat kell a tervnek tartalmaznia. A 4.2. melléklet illusztrálja egy üzleti terv vázlatát.

C. Tájékoztatás a hitelminősítési eljárásról

Tudja meg, mennyi információt hajlandó a bankja közölni az Ön hitelminősítési eljárásáról. Jelentős különbségek vannak a bankok tájékoztatási politikái között: lehetséges, hogy egyes bankok nem sok információt adnak ki, míg mások egész részletesen tájékoztathatják Önt a minősítési eljárásukról, annak kulcstényezőiről és a javítás lehetőségeiről. A felmérés eredményei azt jelezték, hogy háromból egy bank tájékoztatja kkv ügyfeleit a hitelminősítésük részleteiről. Mivel a bankok többsége ezt csak kérésre teszi meg, érdemes kérni ezt a tájékoztatást.

D. „Hitelminősítési találkozó” – egészségügyi vizsgálat vállalata számára

Egyes bankok az ügyfelek számára rendszeres találkozókat kínálnak fel, ahol a bank képviselője megmagyarázza a jelenlegi minősítést, és hogy azon hogyan lehetne javítani. Ezek a hitelminősítési találkozók – amelyeket néha más néven javasolnak – olyan lehetőséget jelentenek, amelyet érdemes kihasználni. Annak általános ismerete, hogy a bankja hogyan állapít meg egy minősítést, segíthet Önnek azokra a kérdésekre koncentrálni, amelyek leginkább befolyásolják az Ön minősítését. Ahogy javít ezeken a tényezőkön, a bank kedvezőbb feltételeket kínálhat fel. Ezenfelül nemcsak a minősítésének javulása válhat javára, hanem az is, hogy megismeri a banknak az Ön iparágára vonatkozó értékelését.

2. szabály: Időben nyújtsa be a világos és teljes dokumentációt

Gondoskodjon róla, hogy minden dokumentum, amit benyújt a bankjának, hibátlan, teljes és jó minőségű legyen, illetve hogy idejében érkezzen be.

A. Jó minőségű információt nyújtson be

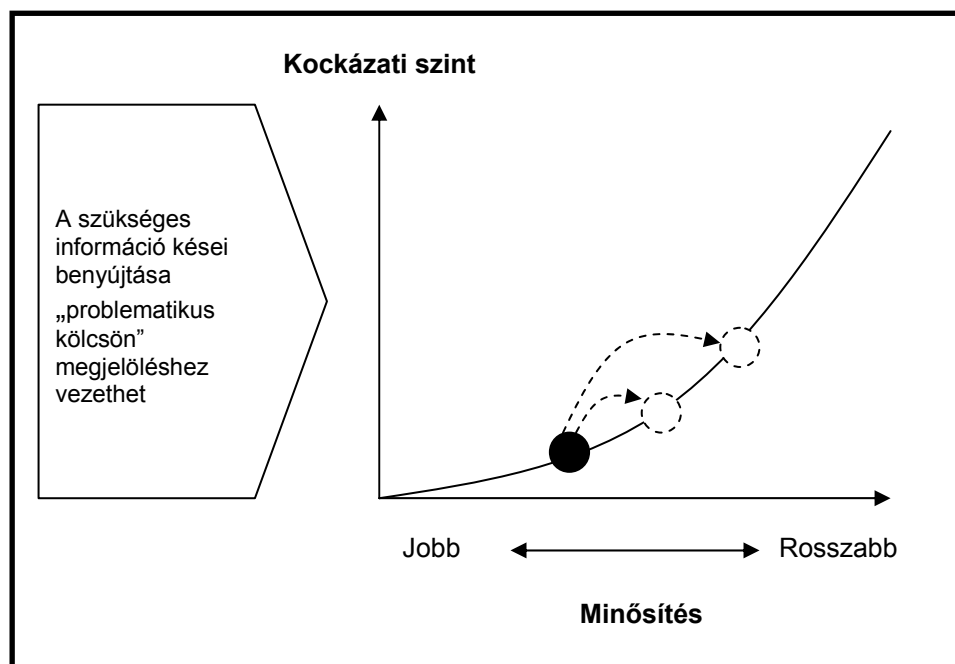
Bizonyosodjon meg róla, hogy minden információ pontos és naprakész. Amennyiben nem tud pontos adatokat megadni, jelölje meg, hogy az adatok becslések, vagy tartományokat adjon meg. Még ha látszólag nincsenek is változások a kért információkban, számos bank alaposabban szemügyre veszi a dokumentumokat, amelyeket Ön benyújt. Mivel a bank képviselője az Ön számára a legfontosabb kapcsolattartó személy a banknál, és általában véve az ő megítélése is valamilyen szerepet játszik a minősítési eljárás során, a dokumentumait a képviselő számára könnyen olvasható, világos szerkezetű formátumban nyújtsa be.

B. Minden információt időben nyújtson be

Az óvatos kockázatkezelés logikáját követve számos bank hajlamos a legrosszabbat feltételezni, ha bármilyen információ hiányzik a hitelfeltevő aktuális helyzetéről. Mivel ez jelentőséggel

bír az Ön minősítésére nézve – és akár „figyelmeztető jelzéseként” is tekinthető – a 7. ábra illusztrációja szerint döntő fontosságú a késedelmek és hiányosságok elkerülése az információ benyújtásakor.

7. ábra: Az információ kései vagy elmaradt benyújtásának lehetséges hatásai



Ezért mindig fel kell készülnie az igényelt dokumentumok benyújtására, még az első minősítés megállapítása után is.

3. szabály: Ellenőrizze a feltételeket

A bankok számos tényezőt figyelembe vesznek a kölcsön árának és a kölcsönszerződés egyéb feltételeinek meghatározásához. A következőkben bemutatjuk ezeket a tényezőket a valószínű relatív fontosságuk szerint csökkenő sorrendben. Mivel jelentős különbségek lehetnek a bankok között, mindig érdeklődjön afelől, hogy az Ön bankja figyelembe veszi-e ezeket a tényezőket, és ha igen, akkor hogyan, illetve hogy az Önnek kínált jobb feltételek érdekében Ön hogyan javíthat rajtuk.

A. A minősítés kulcstényező az Ön hitelének árában

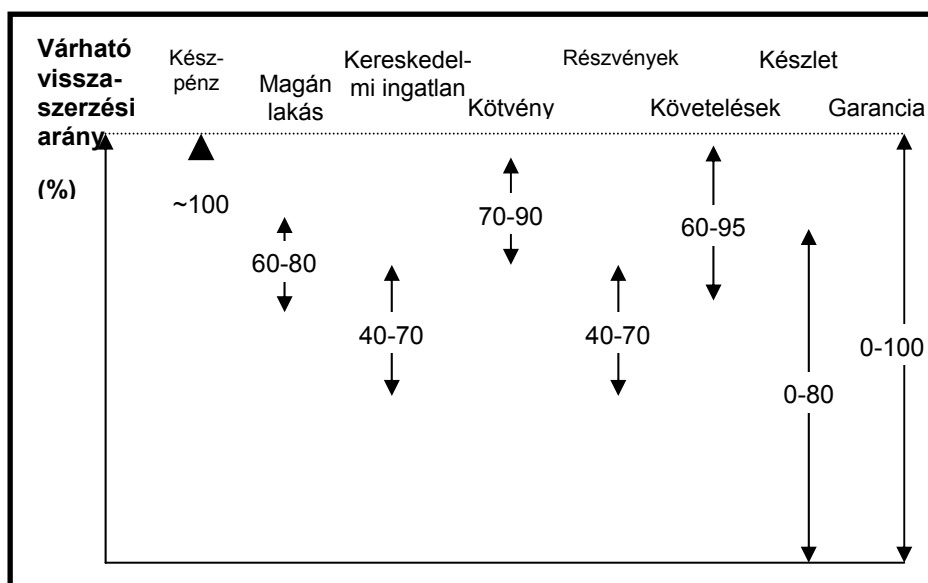
A bankok a hitelminősítést használják fő adatként az adott kölcsön várható veszteségének kiszámításához. Továbbá az előírt tőkerész, amit a várhatónál nagyobb veszteségek lehetőségét figyelembe véve kell félretenni, ugyancsak a minősítéstől függ. Így a minősítés kulcsmutató a bankot az adott kölcsön kapcsán terhelő költségekről.

B. A fedezet csökkentheti a kölcsön árát

A fedezet fontos tényező, amit a bankok figyelembe vesznek a kölcsön árazásánál. Több fedezet nyújtása segíthet csökkenteni a kamatot, amit Ön fizet. Ha viszonylag alacsony az Ön minősítése, a fedezet segíthet a kölcsönhöz jutásban. Érdemes utánaérdeklődni, hogy milyen fajta fedezetet hajlandó elfogadni a bankja.

Vegye figyelembe, hogy a bankok nagyon konzervatívan becslik meg a fedezet értékét, mivel nehéz a tényleges behajtási értéket felmérni fizetésképtelenség esetére, és a fedezet értékesítése a kölcsönből eredő veszteségek visszaszerzése érdekében jelentős erőfeszítést igényel a banktól. A fedezetnek a kölcsön kockázatát csökkentő hatása függ a fajtájától és a likviditásától, amint azt a 8. ábra illusztrálja.

8. ábra: A fedezet értékét különböző módon értékelik



C. A bizonytalanság a lejárat hosszával együtt nő

Egy további fontos tényező a kölcsön árának kiszámításakor a kölcsön lejárata; ez olyan tényező, amelyet majdnem minden bank figyelembe vesz. Általában véve a kamatlábak rövid távú kölcsönök esetében alacsonyabbak, mint hosszú távú kölcsönöknél. Ez azért van, mert a bizonytalanság a kölcsön lejáratával együtt nő.

A rövidebb távú kölcsön azonban azt jelenti, hogy a lejártakor új finanszírozást kell találni, így értékelnie kell, hogy kellőképpen rugalmas-e ahhoz, hogy felvállalja egy megváltozott kamatláb lehetőségét a kölcsön megújításakor. Általában véve a bankok csak olyan hitelfelvevőknek nyújtanak hosszabb lejáratot, akiknek megfelelő a minősítésük.

D. A kötelezettségvállalások lehetővé teszik a kölcsönszerződés személyreszabását

A különleges feltételek vagy „kötelezettségvállalások” bevonása a kölcsönszerződésbe lehetővé teheti, hogy mind a kkv adottságait, mind a bank igényeit figyelembe vegyék. A kkv-knak nyomatékosan javasoljuk, hogy érdeklődjenek a kötelezettségvállalások lehetőségéről, és azok lehetséges hatásáról a kölcsön árára nézve.

A jellemző kötelezettségvállalások utalnak a kkv legmagasabb megengedett eladósodottsági fokára, a nyereségességének küszöbértékére, vagy néha a minimális likviditásra. A nagyobb bankok már széles körben használnak ilyen feltételeket a kölcsönszerződéseikben, és mind a nagyobb, mind a kisebb bankok próbálják növelni a kötelezettségvállalások használatát.

Példaként egy kötelezettségvállalás feljogosíthatja a bankot, hogy idő előtt felbontsa a szerződést, amennyiben a hitelfelvevő saját tőkéje egy bizonyos szint alá esik. Ezzel a kötelezettségvállalással a bank csökkentheti az általa vállalt kockázatot, és esetleg a kérdéses kölcsön esetében hosszabb lejáratot is hajlandó elfogadni.

A felmérés eredményei azt jelzik, hogy a bankok 50%-a veszi figyelembe a kötelezettségvállalásokat a kölcsön árazásánál. A résztvevők ugyanilyen aránya tartja várhatónak a kötelezettségvállalást tartalmazó kkv-kölcsönök további térhódítását az elkövetkező három évben.

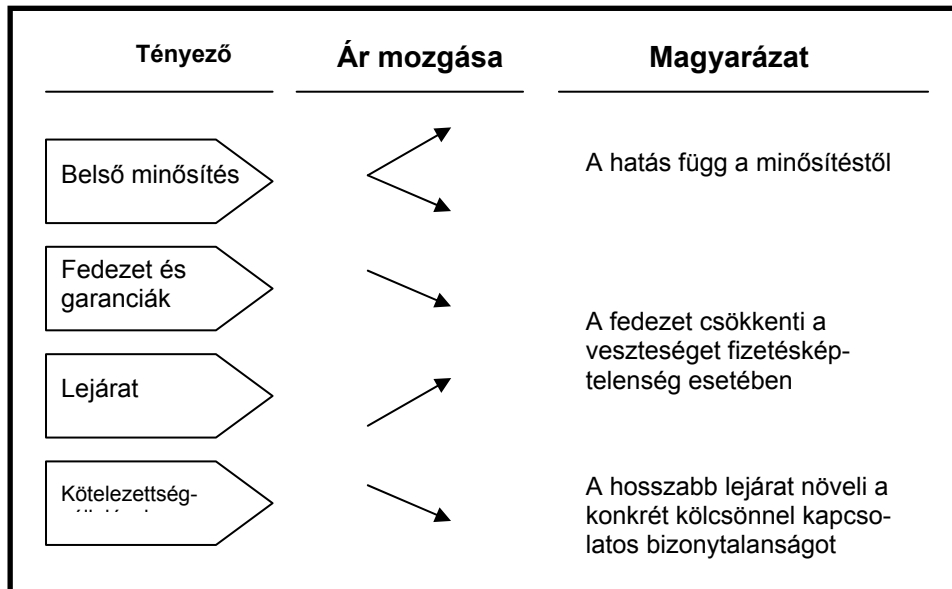
E. Az ügyféllel való teljes kapcsolat

Egy további tényező, amit számos bank figyelembe vesz a kölcsön árazásánál, az ügyféllel való kiterjedt kapcsolat, azaz más üzleti kapcsolatok, amiket Ön a bankkal ápol (mint például értékpapírletétek, biztosítás, lízing) – mivel ezek további jövedelemforrást jelentenek. Természetesen ez a tényező a szélesebb termékskálával rendelkező bankok esetében fontosabb, ezért gyakran a nagyobb bankok veszik figyelembe az ügyféllel való kiterjedt kapcsolatot az árazásnál.

F. A volumentől függő változások az árban: korlátozott engedmények a nagyobb kölcsönökre

Egy utolsó tényező ismerős lehet a fizikai termékek árazásából: a hitel volumene. Például ha egy meglévő kölcsönt az egyik banktól egy másik bankhoz (ahol kölcsönért folyamodott) át tud utalni, az utóbbi hajlandó lehet alacsonyabb kamatlábat felszámolni a megnövekedett hitelvolumennek köszönhetően. A 9. ábra bemutatja a fő tényezőket, amelyek hatással vannak a kölcsön árára.

9. ábra: Mi van hatással a kölcsön árára



4. szabály: Aktívan tartsa kézben a minősítését

Amikor üzleti tevékenységét végzi, tartsa szem előtt a kulcsfontosságú minősítési tényezőket.

A. Ismerje meg a minősítését befolyásoló tényezőket

Általában véve az a tudat, hogy a minősítése függ az Ön által a banknak benyújtott információktól, és attól, hogy azt hogyan nyújtja be, a minősítés menedzselésének alapja. Ezért, ha a bankja a fentiekben körvonalazott módon a minősítéssel kapcsolatos találkozókát ajánl fel, használja fel ezt a lehetőséget arra, hogy megtudja, mi vezérli a minősítését, és milyen szempontoknak kell különleges figyelmet szentelni.

Ezenfelül egyes bankok minősítéssel kapcsolatos tanácsadási szolgáltatásokat is kínálnak. Ez egy lépéssel tovább megy azáltal, hogy a bank konkrét pénzügyi és nem pénzügyi lépéseket javasol, amelyek célja az Ön minősítésének javítása. Kérdezze meg, hogy ezt a fajta szolgáltatást nyújtja-e a bank, és hogy milyen díjat

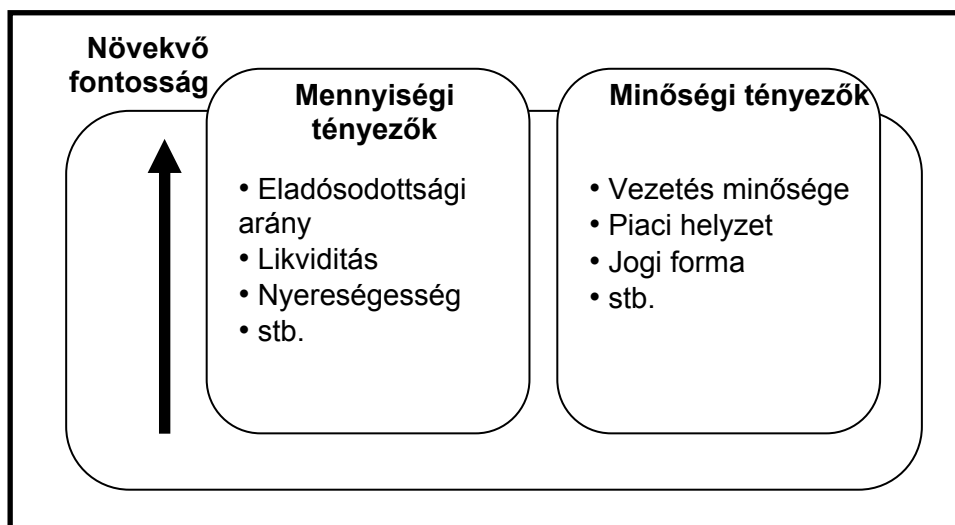
számol fel érte (vegye figyelembe, hogy ez a szolgáltatás esetleg más néven érhető el).

Miközben ezt a fajta szolgáltatást ma csak néhány bank nyújtja, valószínűleg az elkövetkező néhány évben sokkal jobban elterjed. A felmérés eredményei azt jelzik, hogy körülbelül kettőből egy bank fogja ezeket a szolgáltatásokat nyújtani 2007-re.

B. Összpontosítson a kulcsfontosságú minősítési tényezők menedzselésére

Amint megismerte a minősítést vezérlő tényezőket, hasznos azokat a lehető legjobban irányítani, mivel azok hatással lehetnek az Ön által fizetett kamatlábra. Különböző országokban a bankok különböző mutatókat használnak a vállalat hitelképességének értékeléséhez.

A 10. ábra mutatja be azokat a tényezőket, amelyek a legfontosabbnak tekinthetők a jövőbeli minősítésére nézve.



A mennyiségi tényezők főleg pénzügyi mutatókból állnak. A hitelminősítési rendszerekben a vállalat eladósodottsági aránya vagy az idegen tőke aránya marad valószínűleg a leginkább befolyásoló tényező, amelyeket a likviditási és a nyereségességi mutatók követnek.

A vezetés minősége és a piaci helyzet marad a legfontosabb minőségi tényező. Az interjúk azt jelezték, hogy a jövőben a

bankok nagyobb figyelmet fognak szentelni a hitelfelvevő jogi formájának.

Mivel a „piaci helyzet” arra az iparágra utal, amelyben Ön tevékenykedik, mindenképpen ellenőrizze a bankjánál, hogy helyes-e az üzleti tevékenységének a besorolása. Magyarázza el a pozícióját az iparágában, és tájékoztassa a bankot az erősségeiről. Nagyobb kölcsönök esetében egyes bankok azt is megvizsgálják, hogy az ügyfél mennyire függ a kulcsfontosságú beszállítóktól vagy ügyfelektől.

A felmérés eredménye azt jelzi, hogy a minőségi tényezők súlya átlag 20–30% valamely kkv minősítésének megállapításakor. Ezek a tényezők azonban az induló vállalkozások minősítésének hozzávetőlegesen átlag 60%-át teszik ki, mivel ezek nem képesek elegendő múltbeli háttér-információt benyújtani.

Mivel a minőségi tényezők teszik ki a minősítés jelentős részét, mindenképpen figyeljen oda ezekre a tényezőkre, és készüljön fel rá, hogy kellő részletességgel be tudja mutatni azokat. Lényegében arról kell meggyőznie a bankját, hogy az üzleti vállalkozása kockázatait Ön jól kezeli.

5. szabály: Ragaszkodjon a kölcsönéhez

A fennálló hitelek folyamatos nyomon követésének részeként a bankok figyelemmel kísérik azt, hogy az egyes hitelfelvevők üzleti tevékenysége hogyan fejlődik. Attól függően, hogy azt az Ön szerződése hogyan határozza meg, felléphetnek, ha lehetséges aggályok merülnek fel.

A. Úgy gondoljon a minősítésére, mint egy folyamatban lévő eljárásra

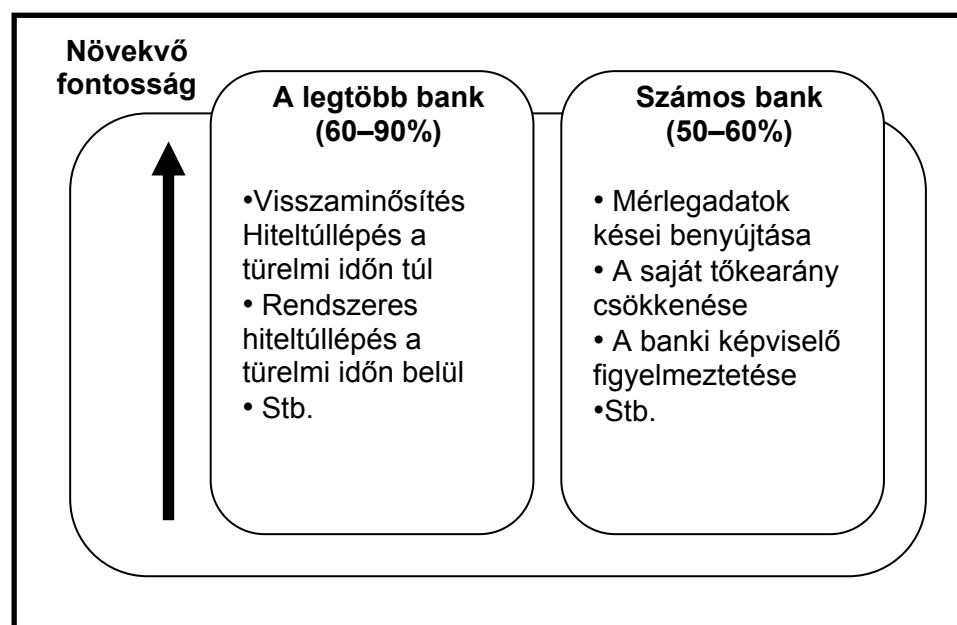
A legtöbb banknál a hitelek nyomon követését először is arra használják, hogy a hitelminősítéseket rendszeresen frissítsék – a legtöbb esetben évente. Ezért Önnek tudatában kell lennie annak, hogy a vállalata teljesítményében és pénzügyi erejében bekövetkezett változásokat a bank a kölcsöne teljes időtartama alatt vizsgálja. Az éves felülvizsgálat mellett, gyakran akkor is adnak ki frissítéseket, amikor a bankok fontos mérleggel

kapcsolatos, vagy egyéb információt kapnak – vagy a banki képviselő egyszerűen kéri a minősítés frissítését.

B. Bizonyosodjon meg róla, hogy ismeri a szabályokat

Lényeges, hogy biztosan ismerje a kölcsöne felbontási feltételeit, valamint bármilyen, a kölcsönében szereplő kötelezettségvállalás meglétét, illetve természetét. Továbbá kérdezze meg a hitelügyintézőt, milyen intézkedést vagy eseményt tekintene a bank „aggályosnak”. A 11. ábra bemutatja a bankok által használt legfontosabb korai figyelmeztető jelzéseket.

11. ábra: Korai figyelmeztető jelzések...



C. Irányítsa a fizetési magatartását

Próbálja meg minden esetben elkerülni a szükségtelen hiteltúllépéseket, és bizonyosodjon meg róla, hogy a részleteket idejében fizeti. Legyen annak is tudatában, hogy a számláit automatikusan vizsgálhatják a rendkívüli pénzmozgások vonatkozásában (például az összegek vagy a gyakoriság szempontjából, lehet, hogy mind a növekedést, mind a csökkenést).

Amikor változást tervez az üzleti tevékenységében, mindenképpen tájékoztassa bankját. Egyébként félreértések történhetnek, amelyek kedvezőtlenül hathatnak a minősítésére.

D. Minden frissítést időben nyújtson be

Arról különösképpen bizonyosodjon meg, hogy a mérlegadatokat időben nyújtja be. Számos bank korai figyelmeztető jelzésnek tekinti az információ kései benyújtását. A bankok kockázatkezelési gyakorlata azt feltételezi, hogy a hiányzó információ valószínűleg rossz híreket tartalmaz, ezért tartják vissza.

E. Ön egy iparág része

Ezenfelül van egy tényező, ami felett nem képes ellenőrzést gyakorolni: a teljes iparágak a teljesítménye. Jelentős számú bank értelmezi a gyenge össziparági teljesítményt úgy, mint figyelmeztető jelzést vagy mint negatív minősítési tényezőt.

Mindig fontos az, hogy az erősségeit magyarázza el a bankjának, de ez döntő fontosságúvá válik, amikor olyan iparág részét képezi, amely vélhetőleg nehézségekkel küzd. Ilyen esetekben ismertesse a saját helyzetét, és demonstrálja, hogy Önt miért nem érintik (vagy miért érintik csak részben) az iparág problémái.

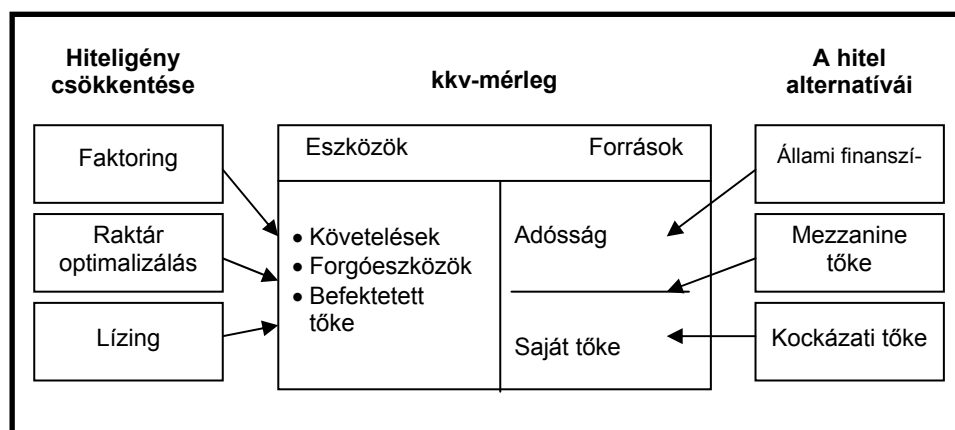
6. szabály: Gondolja végig az alternatívákat

Bár a hitel hagyományosan a leggyakoribb finanszírozási forma, vannak más lehetőségek is. A legjobb finanszírozási feltételek megkeresésekor tájékozódjon minden rendelkezésre álló választási lehetőségről.

A következő rész két kategóriát tárgyal: a hiteligényt csökkentő lépéseket és a hitel alternatíváit.

A 12a. ábra azt mutatja, hogy a két kategória hogyan befolyásolhatja az Ön mérlegét.

12a. ábra: Intézkedések a hiteligény csökkentésére / A hitel alternatívái: hogyan befolyásolják az Ön mérlegét?



A 12b. ábra mindkettőnek a pozitív és negatív szempontjait mutatja be.

12b. ábra: Intézkedések a hiteligény csökkentésére / A hitel alternatívái: pro és kontra

	Pro	Kontra	Általában véve a célcsoport
Faktoring	<ul style="list-style-type: none"> • Időszerű és kiszámítható fizetések • Védelem az ügyfelek fizetésektelensége ellen 	<ul style="list-style-type: none"> • Engedmény a kifizetetlen összegből • Lehetséges hatás az ügyféllel való kapcsolatra 	<ul style="list-style-type: none"> • Alacsony likviditással rendelkezik • Jelentős követelésekkel rendelkezik
Raktároptimalizálás	<ul style="list-style-type: none"> • Kevesebb tőke van lekötve a készletekben • Javulás a mérlegben 	<ul style="list-style-type: none"> • Potenciálisan nagy optimalizálási erő kifejtést igényel 	<ul style="list-style-type: none"> • Alacsony likviditással rendelkezik • Nagy árukészleteket tart
Lízing	<ul style="list-style-type: none"> • Nagy befektetés nélküli beszerzések • Lehetséges adókedvezmények 	<ul style="list-style-type: none"> • Néha drágább, mint egy banki hitel • A lízingelt tárgy tulajdonjoga nem száll át 	<ul style="list-style-type: none"> • A mérleget szándékozik optimalizálni
Állami forrásból származó kölcsönök	<ul style="list-style-type: none"> • Testreszabott programok a különleges finanszírozási igényekre • Gyakran olcsóbb, mint a banki hitel 	<ul style="list-style-type: none"> • Jogosultsági kritériumoknak kell megfelelni • Néha hosszú jóváhagyási eljárás 	<ul style="list-style-type: none"> • Függ a jogosultsági kritériumoktól

Mezzanine tőke	<ul style="list-style-type: none"> • Rugalmas (a strukturált visszafizetés szempontjából) 	<ul style="list-style-type: none"> • A költsége potenciálisan magasabb, mint a banki hitelé • Összetett termék 	<ul style="list-style-type: none"> • Korlátozásokkal rendelkezik, amely a mérlegére és a részvénytőkéjére van hatással
Kockázati tőke	<ul style="list-style-type: none"> • Erősebb tőkealap • Potenciális know-how a befektetőktől 	<ul style="list-style-type: none"> • A részvénytulajdonosi szerkezet bonyolulttá válhat • Közös döntéshozatal 	<ul style="list-style-type: none"> • Mutat képességet a nagymértékű növekedésre

Az Ön hiteligényét csökkentő lépések

A. Lízing

Ma már ez a bérlet és a vásárlás közötti hibrid egyre inkább rendelkezésre áll minden fajta berendezésre, nemcsak gépkocsikra, hanem gépekre és még viszonylag kisebb tárgyakra, mint például nyomtatókra és faxokra is. A felmérés eredménye szerint a bankok több mint 50%-a tervezi, hogy növeli a kv lízing üzletágát.

B. Faktoring

Ez a tőkeforrás kapcsolódik az Ön ügyfélköréhez. Ha eladja fennálló követeléseit egy faktoringgal foglalkozó vállalatnak, lehet, hogy gyorsabban és megbízhatóbban kifizetik a számláit, de nem kapja meg a teljes összeget. A legtöbb nagy bank kínál faktoringszolgáltatást. A felmérés eredménye azt jelzi, hogy hozzávetőlegesen az összes bank fele tervezi a faktoringszolgáltatások kínálatának növelését.

C. Hatékonysági előnyök

Ugyanannak a hozamnak a megtermelése kevesebb tőke ráfordítással különböző módokon érhető el, amelyek közül a legtöbb belső megoldásokra vezethető vissza. Például számos feldolgozóipari vagy kereskedelmi kv tőkét takaríthat meg a raktároptimalizálással, mivel a kisebb készlet tárolása kevesebb tőkét igényel.

A hagyományos hitel alternatívái

A. Mezzanine finanszírozás

Számos más finanszírozási forma létezik, amelyet a bankok kínálnak vagy intéznek a kkv-k számára. A mezzanine finanszírozás hibrid tőke forma, amely mind a saját tőke, mind az adósság elemeit összekapcsolja. A felmérésünk szerint 2007-ig az összes bank fele fogja kínálni ezt a fajta finanszírozást.

B. Magánbefektetés és kockázati tőke

A nagy növekedési kilátásokkal rendelkező vállalatoknak érdemes magánbefektetéssel vagy kockázati tőkével foglalkozó vállalatoknál pénzeszközök után érdeklődniük. E vállalatok az általuk nyújtott tőke fejében részesedést szereznek a társaságban. Sok esetben a nagyobb bankok specializálódott leányvállalatokon keresztül nyújtják ezt a fajta finanszírozást.

A felmérés eredménye szerint sok bank már most kínálja ezt a fajta finanszírozást, és a számuk nőhet az elkövetkező években.

C. Állami finanszírozási források

A mezzanine finanszírozás és a magánbefektetés mellett esetleg fontolóra veheti az olyan állami finanszírozási vagy támogatási forrásokat is, amelyeket számos európai ország rendszerint részben állami pénzüzeteken keresztül nyújt.

A 4.3. melléklet ismerteti egy mintalistát a legtöbb európai országban a kkv-k számára ilyen kölcsönöket nyújtó intézményekről.

Azonban kérjük, vegye figyelembe, hogy gyakran ez a fajta finanszírozás más néven szerepel, és majdnem minden ilyen kölcsön bizonyos feltételeknek vagy jogosultsági kritériumoknak való megfeleléstől függ. Egyes esetekben magánbankok is kínálnak ilyenfajta hitelt a kibocsátó intézmények közvetítőiként. Ezért érdemes megtudni, hogy vannak-e programok, amelyek megfelelnek az Ön üzleti tevékenységének.

3.2. A kölcsön megszerzése: példa a „valós életből”

Bevezetés

Az alábbiakban bemutatjuk az „Alpha” esetét, amely egy, a „Beta Bankhoz” kölcsönért folyamodó kkv. A folyamat minden szakaszában, beleértve a folyamatos kapcsolattartást, összefoglaljuk, hogy az Alpha hogyan követi a fent bemutatott hat alapszabályt, és hogy ennek mik az előnyei. Kérjük, vegye figyelembe, hogy minden említett adat csak illusztrációs célt szolgál, és jelentősen eltérhet különböző körülmények között.

Alpha Manufacturing: 1988-ban alapították ezt a középvállalkozást, amely kifinomult egyedi gépeket használva innovatív egészségügyi termékeket gyárt. Az Alpha Manufacturing jellemzően nagy árréssel tudja árulni termékeit, és az elmúlt néhány évben sikeresen lábat vetett a gyorsan növekvő egészségügyi piacon, amelynek egy kis részét mára már az ellenőrzése alá vonta.

Az Alpha Manufacturingnek 60 alkalmazottja van, akik tavaly 30 millió euró forgalmat bonyolítottak le. Korábban finanszírozási igényeiből fakadóan egy 2003-ban kibocsátott, 1 millió euró értékű kölcsönt vett fel, amelyet 2008-ig kell visszafizetnie.

Az Alpha stratégiaileg döntő helyzetben találta magát, és ekkor 1,2 millió eurót kívánt új gépekbe fektetni. A gépek biztosítanák az Alpha számára az elsőként érkező előnyét, amit intenzív kutatással az egészségügyi piac részszegmensében ért el. Az Alpha 200 000 eurót közvetlenül ki tudna fizetni a beruházásból, de szüksége van a fennmaradó 1 millió euró hitelből történő finanszírozására.

Sajnos az a bank, amelytől az Alpha az előző hitelét kapta, nemrégén egyesült egy olyan másik bankkal, amellyel az Alphának rossz tapasztalatai voltak a múltban. Az Alpha ezért úgy döntött, hogy felkeresi a Beta Bankot, amelyet elismernek a kkv-knak nyújtott jó szolgáltatásaiért.

Hitelkérelem

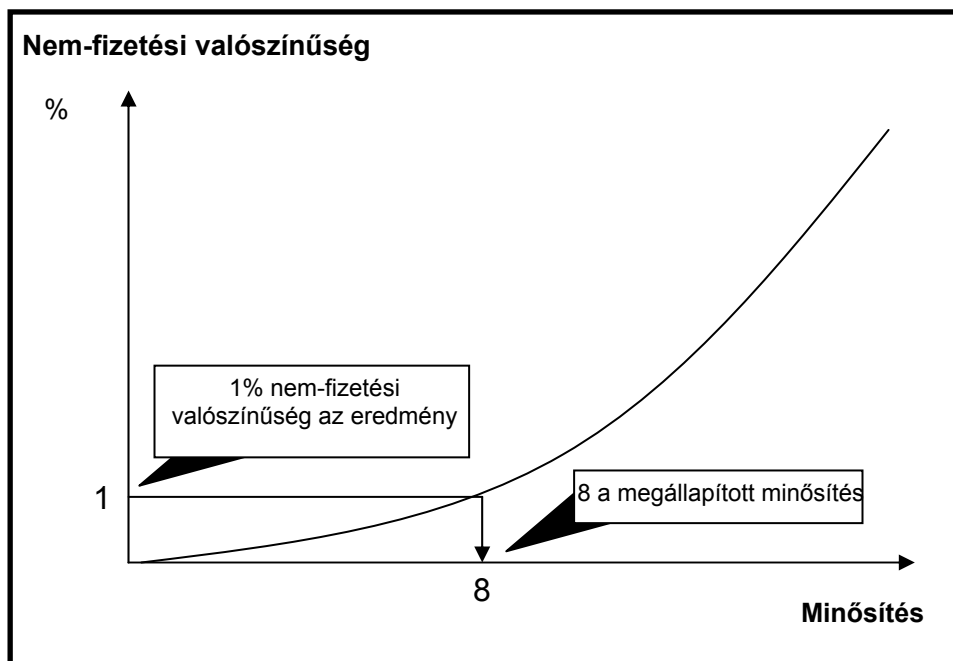
Kérjen tájékoztatást

Az Alpha a Beta Bankkal való első találkozásán érdeklődött a bank hitelezési eljárásáról, és megtudta, hogy a Beta Bank...

- ... elkészített egy brosúrát a Basel II-ről és a hitelminősítésekről a hitelügyfeleknek;
- ... a kkv-k esetében a saját belső minősítési rendszerét használja;
- ... kérésre tájékoztatást ad az ügyfeleknek a minősítési eljárásáról;
- ... a következő dokumentumokat kérte a kölcsönért folyamodó kkv-któl:
 - Nyilatkozatot a társaság részletes alapadatairól, többek között az alapítás dátumáról, az emberekről, a jogi formáról, a társaság történetéről stb.
 - Az előző év éves mérlegét, eredménykimutatását és pénzforgalmi kimutatását
 - Üzleti tervet, beleértve az elkövetkező három év pénzügyi tervét.

A Beta Bank kkv-kra vonatkozó minősítési rendszere 20 minősítési fokozatot használ, ami valamelyest több, mint az iparági gyakorlat. Az ügyfelek korábbi adatait elemezve a Beta Bank a 13. ábrában bemutatott minősítési osztályzatokat és fizetéseképtelenségi valószínűségeket alakította ki.

13. ábra: Minősítések és a megfelelő fizetésképtelenségi valószínűségek



Az adatok azt jelezték, hogy egy 1-es minősítéssel rendelkező vállalkozás várhatóan majdnem 100%-os valószínűséggel rendszeresen fogja fizetni a kölcsönét. A jó kvv-k között gyakori 8-as minősítés a rendszeres visszafizetés 99%-os valószínűségét, más szavakkal a nem-fizetés 1%-os valószínűségét mutatja.

Minősítési rendszerében a Beta Bank mennyiségi és minőségi tényezőket is figyelembe vett, ez utóbbiakat 30%-os súlyozással.

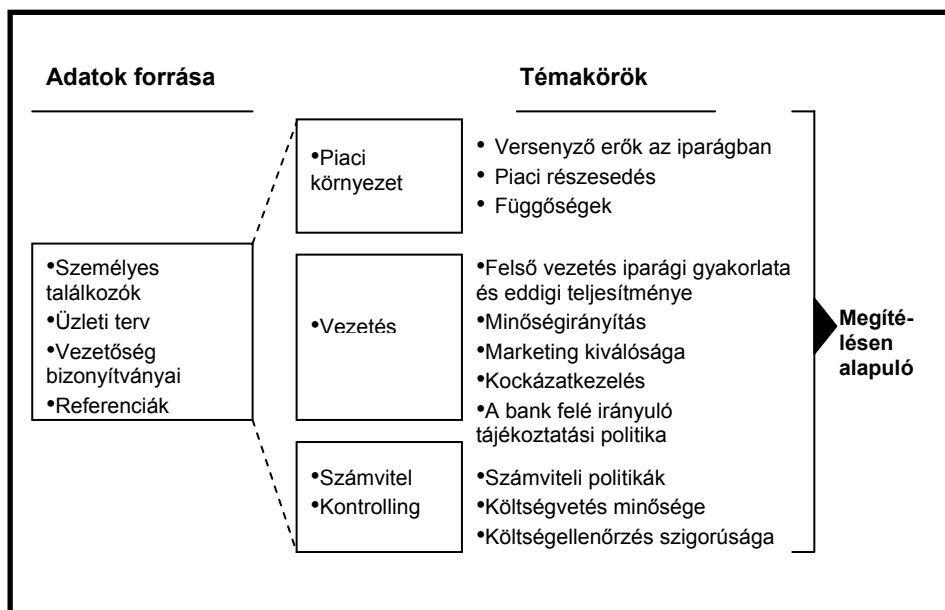
A 14. és a 15. ábra felsorolja ezeket a tényezőket, beleértve az igényelt információ forrását és a relatív súlyozást.

14. ábra: Mit kell benyújtani? - A Beta Banknál megadandó mennyiségi tényezők

Dokumentumok	Kulcsfontosságú teljesítménymutatók	Relatív súlyok (%)	
<ul style="list-style-type: none"> •Éves beszámoló (beleértve a pénzügyi kimutatásokat is) •Üzleti terv 	<ul style="list-style-type: none"> •Eszközszerk. •Adósságszerk. •Tőkeáttétel 	<ul style="list-style-type: none"> •Dologi javak/eszközök össz. •Rövid távú adósság/össz adós. •Saját tőke/összes eszközök 	+ - 30
	<ul style="list-style-type: none"> •Likviditás 	<ul style="list-style-type: none"> •Likvid tőke/rövid lejáratú kötelezettségek •FRITPA*/adósságszolgálat 	+ - 20
	<ul style="list-style-type: none"> •Nvereséaesséa 	<ul style="list-style-type: none"> •Pénzforgalom/forgalom •Nettó nyer./eszköz össz. 	+ - 15
	<ul style="list-style-type: none"> •Növekedés •Méret 	<ul style="list-style-type: none"> •Forgalom növeked. •Eszközök összesen 	+ - 15
	<ul style="list-style-type: none"> •Hatékonyág •Tőkeforgás 	<ul style="list-style-type: none"> •Eladások/készlet •Eladás/eszköz össz. 	+ - 20

* kamat-, adó- és értékcsökkenési ráfordítások nélküli eredmény.

15. ábra: Mit kell benyújtani? - A Beta Banknál megadandó minőségi tényezők



Természetesen nem kötelező minden egyes dokumentumot elvinni a banki képviselővel történő első találkozóra. Ezáltal azonban az Alpha felgyorsíthatja az előkészítő szakaszt, és ugyanakkor professzionális első benyomást kelthet a bank képviselőjében, akinek a megítélése a minősítésbe beszámít, és aki valószínűleg a fő kapcsolattartó lesz bármilyen jövőbeli kapcsolat során.

Időben nyújtsa be a világos és teljes dokumentációt

Az Alpha azonnal elkezdte az adatgyűjtési eljárást. A Beta Bank képviselőjével történő találkozáson az Alpha a következő dokumentumokat tartotta kézben:

- Brosúra, amely minden vonatkozó adatot tartalmaz az Alpha Manufacturingról
- Az elmúlt két év éves kimutatásai kinyomtatva
- Az elkövetkező két év üzleti terve, amely konkrétan elemzi a tervezett beruházás lehetőségeit
- Általános marketinganyagok az Alpháról

Az Alpha 1 millió euro értékű kölcsönért folyamodott, hogy 1,2 millió euróba kerülő gépeket vehessen meg. Ötéves lejáratú idejű kölcsönt kért, hogy a visszafizetések megfeleljenek a gépek értékcsökkenésének. Az alacsonyabb kamatláb elérése érdekében az Alpha hajlandó volt fedezetként felajánlani a gépeket, amelyeket meg akart vásárolni.

Hitelszerződés

A Beta Banknak az általa ajánlható ár megállapítása érdekében több tételt kellett megvizsgálnia – amint azt a 16. ábra mutatja. Először is a forrásköltség 4,5%, amelyet a Beta Banknak a kölcsönt szolgáló pénzeszközök biztosításáért ki kell fizetnie a tőkepiacokon vagy más bankoknak.

A forrásköltség

Másodszor, mint minden üzleti tevékenységnél, olyan közvetlen működési költségek merülnek fel, amelyeket fedezni kell, és amelyek éves szinten az Alpha kölcsönösszegének 0,5%-át teszik ki. Mivel az ügyfél nem tudja befolyásolni ezt a két tételt, az ár összetevőjének másik két tényezőjére fogunk összpontosítani, amelyek a hitelfelvevő minőségétől függenek: a várható veszteségre és a felhasznált tőke költségére.

Működési költségek

Az árnak a várható veszteséget fedező része hasonlít a biztosítási iparágban kirótt díjakhoz. Egyes, az Alphával azonos jellemzőkkel rendelkező hitelfelvevők várhatóan nem fizetik vissza a kölcsönüket (ebben az esetben 1%-uk), és ezt a veszteséget más hitelfelvevőktől származó bevételnek kell fedeznie.

Várható veszteség

Ezen árösszetevő kiszámításához a Beta Banknak három tényezőt kellett figyelembe vennie: a kölcsön teljes összegét (1 millió euro), a valószínűségét annak, hogy az Alpha nem fizet (1%), és nemfizetés esetében a veszteséget. Ez az utolsó tényező függ attól, hogy a kinnlevőség mekkora részét lehet visszanyerni a fedezet értékesítéséből.

Azon gépek esetében, amelyek megvásárlását az Alpha tervezte, a Beta Bank a teljes értékük (1,2 millió euro) és az alacsony értékcsökkenési tényező alapján úgy becsli, hogy nemfizetés esetén 750 000 eurót tud visszanyerni az értékesítésükből. Ennek eredményeként a becsült veszteség nemfizetés esetén 250 000 euro, azaz a kölcsön összegének 25%-a.

Fedezet

Mivel az Alpha fizetéseképtelenségének valószínűsége 1%, a várható veszteség a kölcsön összegének 0,25%-ával egyenlő ($25\% \times 1\%$).

A tőkeköltség

A felhasznált tőke költsége tükrözi azt a tőkét, amit a bankok minden egyes kölcsön esetében tartalékolnak, hogy akkor is folytatni tudják működésüket, ha a tényleges veszteségek magasabbak, mint a becsültek (ezt nevezik váratlan

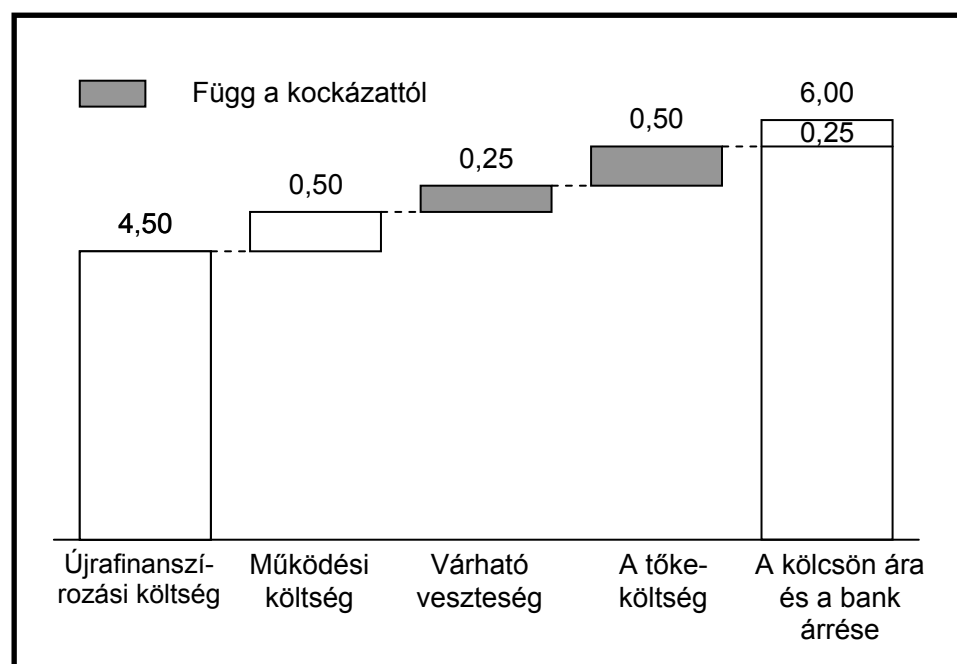
veszteségnek). A tőke, amit a Beta Bank tartalékol, függ az Alpha kölcsönének összegétől, és attól a kockázattól, hogy e kölcsön visszafizetése nem történik rendszeresen.

Tételezzük fel, hogy ez a kölcsönösszeg 5%-át teszi ki, vagyis 50 000 eurót. Ezt az összeget a Beta Bank nem használhatja más célra. Így a banknak alternatívaköltséggel kell számolnia – az úgynevezett felhasználttőke-költséggel –, általában véve 10–15%-kal, a bank teljesítménycéljaitól függően.

Ebben az esetben az Alpha kölcsönösszege után félretett 5%-nak 10%-a 0,5%-ot tesz ki, amely a felhasznált tőke éves költsége. A 16. ábra illusztrálja, ahogyan a 0,25%-os kialakított árréssel együtt ezekből a tételekből 6%-os kamatláb tevődött össze.

A bank árrése

16. ábra: A kölcsön kamatlábjának kiszámítása lépésről lépésre – példa (százalékban)



Tekintettel a fentiekre, mindössze egy héttel az első találkozó után a Beta Bank a következő ajánlatot tette az Alphának: 1 millió euróról szóló kölcsön öt éves lejáratú, 6%-os rögzített kamatlájjal.

Kölcsönajánlat

Míg az Alpha elismerte, hogy a 6% jó ár, érdekelték a minősítésével kapcsolatos részletek is, illetve hogy van-e lehetősége azon javítani – és mindenképpen a legjobb lehetséges finanszírozási feltételeket akarta kialakítani.

Ellenőrizze a feltételeket

A második találkozón az Alpha megtárgyalta az ajánlatot a bank képviselőjével:

A 8-as minősítés az Alpha üzleti tevékenységének általános helyzetéből ered, és rövid távon nem befolyásolható:

- Mennyiségi szempontból az Alpha kedvező nyereségessége döntő fontosságú. Az egészségügyi iparág azon szegmensében, amelyben az Alpha tevékeny, nagyok az árrések, és az Alpha a múltban bebizonyította, hogy képes azokat realizálni. Az Alpha mérlege azonban terhelt, mivel még nem fizette vissza az első kölcsönét.
- Minőségi szempontból a Beta Bank a vezetési képességeket tekintette a legfontosabb kritériumnak. Az Alpha vezérigazgatója és a vezetői csapat jó hírben áll, és az iparágban kiterjedt gyakorlattal rendelkezik.

Bár a rövidebb lejárat csökkentette volna a kölcsön árát, az Alpha a hosszabb lejáratot választotta, mivel nem akarta magát kitenni a kamatláb emelkedésének.

Az Alpha beleegyezett, hogy a termelési berendezéseinek egy újabb részét fedezetként felajánlja a kölcsönrel megvásárolandó gépen felül. Ez csökkentette a Beta Bank várható veszteségét, és a felhasznált tőke költségét 0,2 százalékponttal 5,8%-ra.

Kemény tárgyalással és egy további ígérettel, hogy az Alpha átviszi az egyéb banki ügyeinek intézését a Beta Bankhoz, az Alphának sikerült a kölcsön árát további 0,05 százalékponttal csökkenteni 5,75%-ra.

Kérésre a Beta Bank tájékoztatta Alphát a minősítési eljárásáról és a minősítést meghatározó tényezőkről. Ennek ismeretében az

Alpha jobban irányíthatta ezeket a tényezőket egy új kölcsön vagy a minősítés frissítésének esetére, így növelve annak esélyét, hogy a minősítése javul, és hogy a jövőben kedvezőbb áron kap hitelt.

Aktívan tartsa kézben a minősítését

Az Alpha részletesen ellenőrizte mindezeket a tényezőket. Többre közülük már régóta összpontosítottak, mint például a növekedésre és a nyereségességre, és ezeket, amennyire csak lehetett, már optimalizálták. De most, hogy az Alpha tudatában lett annak, hogy a mérlege terhelt, a következő lépéseket tette:

- Tárgyalt a részvénytulajdonosokkal, hogy több saját tőkét szerezzen;
- Aktívabban kezelte a kötelezettségeit és követeléseit, a nettó működő tőke optimalizálása érdekében;
- Új kontrollingszisztémát vezetett be.

Folyamatos hitelezési kapcsolat

Számos kkv odafigyel a bank igényeire a kölcsön döntési szakaszában, de amint megkapja a kölcsönt, úgy tesz, mintha a bankkal való kapcsolat véget ért volna. Természetesen azonban a Beta Bankot nagyon érdekelte az, hogy naprakész információt kapjon az Alpha adósságtörlesztési képességéről.

Továbbá az Alpha teljesítményének nyomon követésével a Beta Bank felkészült a fellépésre, amennyiben az Alpha helyzete romlana. Mint a legmesszebbmenőbb lehetőség, a Beta Bank felbonthatja a szerződést, amennyiben kétséges számára, hogy az Alpha képes rendszeresen visszafizetni a kölcsönt.

Ragaszkodjon a kölcsönéhez

Az Alpha a Beta Bankkal való kapcsolatában a következő intézkedéseket rendszeresítette, különösen a minősítés éves frissítéséhez:

- Minden vonatkozó dokumentum aktív benyújtása a minősítés frissítése előtt;
- Rendszeres megbeszélések a bank képviselőjével.

Ezek a lépések segítenek az Alphának elkerülni, hogy olyan jeleket adjon, amelyeket a Beta Bank üzleti problémákra utaló figyelmeztető jelzésként értelmezhetne, mint például:

- A fizetési késedelmeket, különösen a hosszabbakat;
- Dokumentumok benyújtásának elmulasztását, akár írásbeli emlékeztető után is;
- Az általános problémákat az iparágban.

Következésképpen mindössze két év alatt az Alpha sikeresen piacra dobta új termékeit, amelyeket az új géppel gyártott. Az üzleti tevékenység még nyereségesebbnek bizonyult, mint várták, így most az Alpha a kapacitását szeretné növelni azáltal, hogy további 1 millió eurót ruház be egy másik gépbe.

A Beta Bankot, amely minden banki szolgáltatás tekintetében az Alpha elsődleges bankjává vált, természetesen elsőként keresték meg. A válasz gyors volt:

- Ajánlat 1 millió euro értékű kölcsönre, öt év lejáratú idővel és évi 7,5%-os „árral”.

A magas ár oka az volt, hogy az Alpha mérlegét két kölcsön terhelte, és így a Beta Bank még kockázatosabbnak vélte, mint korábban.

Gondolja végig az alternatívákat

Az Alpha nem volt hajlandó megfizetni a magasabb árat, és tanácsot kért egy államilag támogatott intézménytől, amely kkv-k finanszírozására szakosodott. A megbeszélés során két választási lehetőség bontakozott ki:

- **Kockázati tőke**

A vállalatban való részesedésért cserében egy alap 1 millió euro nyújtását kínálta fel az Alpha számára. Ez a tőkejuttatás saját tőkét jelentene, és így javítaná az Alpha mérlegét.

Mindazonáltal az Alpha vezetése nagyon büszke a vállalat teljes függetlenségére, amelyet néhány nagyon nehéz év során is megőriztek, és nem tetszett nekik a gondolat, hogy valaki más befolyásolhatja az üzleti döntéseiket.

- **Lízing**

Az Alpha ugyancsak talált egy gépeket beszállító vállalatot, amely lízingszerződéseket is kötött. Az Alpha által kívánt gép bérlete évi 250 000 euróba került, öt évre szóló szerződéssel.

Az Alpha ki tudná fizetni ezt az összeget külső finanszírozás nélkül, és az ötéves időtartam végén a gép tulajdonosává válna. A korai elállás azonban további költségeket jelentene, és csak akkor fizetődne ki, amennyiben a piaci helyzet drámaian megváltozna, és ha például az Alpha nem tudná fenntartani az elsőként érkező előnyét.

Az Alpha ezen a ponton tisztában volt a mérlegében szereplő külső finanszírozás összegével, és a lízing alternatíváját részesítette előnyben.

4. Mellékletek

4.1. A Basel II-vel kapcsolatos európai felmérés háttere

Az Európai Parlamentnek a küszöbön álló Basel II keretszabály lehetséges hatásaival, illetve a megfelelő új uniós irányelvvel kapcsolatos kérését követően az Európai Bizottság pályázati felhívást adott ki először adatok gyűjtésére arról, hogy a bankok hogyan használják fel a kkv-kre vonatkozó belső minősítéseiket, másodszor pedig a jelen útmutató összeállítására.

E célkitűzések megvalósítása érdekében a McKinsey and Company, Inc. és a System Consulting Network S.r.l. négy fő részből álló kérdőívet dolgozott ki. Az első rész tartalmazza a részt vevő bankok általános üzleti modelljére vonatkozó témaköröket, mint például az átfogó méretüket, a kkv üzletáguk méretét, és ez utóbbiak kilátásait a közeljövőben.

Tekintettel a bankok új, tőkefelelőségre vonatkozó keretszabályára, a felmérés második része az új keretszabály végrehajtási állapotával, illetve a teljes bankszektorra gyakorolt hatásával foglalkozott. Mivel a keretszabály a bankok hitelezési eljárásaira összpontosít, a harmadik, legrészletesebb rész a jelenlegi hitelezési eljárásokkal foglalkozik, valamint rákérdez az elkövetkező pár évben tervezett bármilyen változásokra. A negyedik és egyben utolsó rész a bankok kockázatkezelési gyakorlatát elemezte.

A kérdőív részletes változatát elküldték a 44 legnagyobb európai banknak. Ezek közül 33 vett részt a felmérésben, az EU-15-öt, valamint Norvégiát és Svájcot magában foglalva. Egy rövidebb változatot elküldtek egy kis és közepes európai (EU tagállamok és tagjelölt országok) bankokból álló reprezentatív mintának. Ezek közül 71 kis és közepes bank vett részt a felmérésben, amely összesen 104 résztvevőt és széles regionális lefedettséget adott.

A részt vevő bankok az európai banki vagyonnak körülbelül 40%-át fedik le. Ezenfelül 67 bankszövetséget is megkerestek egy kérdőívvel, amely az új keretszabály végrehajtási állapotára, illetve a keretszabálynak a bankokra és a kkv-kra való hatására vonatkozott, valamint az általános hitelkockázat méréséről szóló részt tartalmazott. A 27 szövetség válaszai kiegészítették a banki

felmérés során összeállított adatbankot, és jelentősen hozzájárultak a kapott eredményhez.

A fentiekben leírt adatgyűjtési eljárás 2004 júniusától decemberéig tartott, amit a 44 nagy bank vezetőivel történt személyes megbeszélések kísérték. Ennek eredményeként létrejött egy kiterjedt adatbázis. A különböző elvégzett elemzésekből, a megbeszélések során nyert információkból és a szerzők arra vonatkozó ismereteiből, hogy hogyan lehet bankokkal hitelügyekben együttműködni, világos kép rajzolódott ki a kkv-knak történő hitelezés irányítását érintő jelenlegi tendenciákról és változásokról. A szerzők ezt követően felhasználták ezt az adatbankot az ezen útmutatóban foglalt, kkv-knak szóló tanácsok megfogalmazására.

4.2. Egy üzleti terv javasolt vázlata

Az alábbi vázlat átfogó áttekintést nyújt egy kidolgozott üzleti tervben jellemzően található elemekről. Ahhoz, hogy optimálisan készíthesse el a dokumentumait, kérjen a bankjától egy hasonló mintát vagy listát. Ezt ugyancsak kérheti az e melléklet végén felsorolt, kkv-knak finanszírozási tanácsot adó intézményektől.

1. A vállalat leírása

- Alapítási dátum, jogi forma, iparág, célok
- Kulcsfontosságú pénzügyi adatok (értékesítési bevételek, összes eszközök, nyereség)
- Kulcsemberek, utódlási terv, amennyiben alkalmazható

2. Jelenlegi helyzet

- Erős és gyenge pontok
- Versenykörnyezet, termékelőnyök
- Részletek a termékekről/szolgáltatásokról és vevőcélcsoportok

3. Helyzeti előrejelzés (2-3 év)

- Lehetőségek és veszélyek
- Saját fejlesztések kontra a piac fejlődése
- Részletek az előírt termékekről/szolgáltatásokról és vevőcélcsoportok

4. Üzleti terv

- Marketing/márkanév/reklámozás
- Értékesítés/forgalmazás
- Gépek/infrastruktúra
- Beszállítók
- Szervezeti felépítés és humán erőforrások

5. Pénzügyi tervezés

- Mérleg-előrejelzés (2 korábbi évi, jelenlegi, 2 elkövetkező évi)
- Jövedelemkimutatásról előrejelzés, amely forgatókönyveket is tartalmaz (2 korábbi évről, a jelenlegi és a 2 elkövetkező évről)
- Az ebből következő tőkeigények, tervezett finanszírozási partnerek, módszerek és fedezetek
- Pénzügyi és belső ellenőrzés

Mellékletek:

- Ügyfél-referenciák
- A vezetőség bizonyítványai

4.3. Európai üzleti fejlesztési intézmények

Az alábbi lista olyan intézményeket tartalmaz, amelyek finanszírozást nyújthatnak az arra jogosult kkv-knak. Az ilyen finanszírozást jellemzően alacsonyabb kamatlábbal vagy jobb feltételekkel kínálják, mint a tisztán kereskedelmi kölcsönöket. Ezeket a rendszereket általában kölcsön formájában kínálják, de a finanszírozás más formáit is magukban foglalhatják.

AUSZTRIA

Austria Wirtschaftsservice (aws)

Ungargasse 37
AT-1030 Wien
www.awsg.at

BELGIUM

ParticipatieMaatschappij Vlaanderen NV

Hooikaai 55
BE-1000 Brussel
www.pmvlaanderen.be

**Société Wallonne de Financement et de Garantie des
Petites et Moyennes Entreprises (SOWALFIN)**

13, Avenue Maurice Destenay

BE-4000 Liège

www.sowalfin.be

Société Régionale d'Investissement de Bruxelles (SRIB)

32, Rue de Stassart

BE-1050 Bruxelles

www.srib.be

CIPRUS

Κυπριακή Τράπεζα Αναπτύξεως

50, Λεωφ. Αρχ. Μακαρίου III

1508 Λευκωσία

Κύπρος

www.cyprusdevelopmentbank.com

CSEHORSZÁG

**Českomoravská záruční a rozvojová banka
(CMZRB)**

Jeruzalémská 964/4

CZ-110 00 Praha 1

DÁNIA

Vækstfonden

Strandvejen 104A

DK-2900 Hellerup

www.vaekstfonden.dk

FINNORSZÁG

Finnvera

Eteläesplanadi 8,

FI-00130 Helsinki

www.finnvera.fi

FRANCIAORSZÁG

Banque du Développement des PME (OSEO-BDPME)

27-31, Avenue du Général Leclerc

FR-94 710 Maisons-Alfort Cedex

www.bdpme.fr

ΝΕΜΕΤΟΡΣΖΆΓ

KfW Mittelstandsbank (KfW Bankengruppe)
Palmengartenstraße 5-9
DE-60325 Frankfurt am Main
www.kfw-mittelstandsbank.de

ΓÖRÖΓORSΖΆΓ

**Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών
Επιχειρήσεων (ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ)**
Λ. Αμαλίας 26
GR-10557 Αθήν
www.tempme.gr

MAGYARORSΖΆΓ

Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaság (MFB)
HU-1051 Budapest
Nádor u. 31.
www.mfb.hu

OLASZORSΖΆΓ

Mediocredito Centrale (MCC)
Via Piemonte 51
IT-00187 Roma
www.mcc.it

Artigiancassa
Via Crescenzo del Monte 25/45
IT-00153 Roma
www.artigiancassa.it

LETTORSΖΆΓ

Hipotēku banka
Doma laukums 4
LV-1977 Rīga
www.hipo.lv

LUXEMBURG

Société Nationale de Crédit et d'Investissement (SNCI)
7, Rue du Saint Esprit
LU-1475 Luxembourg
www.snci.lu

MÁLTA

**Malta Enterprise Corporation / Korporazzjoni Maltija
ghall-Intrapriza**
Enterprise Centre
Industrial Estate
San Gwann SGN 09
Malta
www.maltaenterprise.com

LENGYELORSZÁG

Bank Gospodarstwa Krajowego
Al. Jerozolimskie 7
PL-00-955 Warszawa
www.bgk.com.pl

PORTUGÁLIA

**Instituto de Apoio às Pequenas e Médias Empresas e ao
Investimento
(IAPMEI)**
Rua Rodrigo Fonseca 73
PT-1269-158 Lisboa
www.iapmei.pt

SZLOVÁKIA

Slovenská záručná a rozvojová banka (SZRB)
Štefánikova 27
SK-814 99 Bratislava
www.szrb.sk

SPANYOLORSZÁG

Instituto de Crédito Oficial (ICO)
Paseo del Prado, 4
ES-28014 Madrid
www.ico.es

SVÉDORSZÁG

ALMI Företagspartner AB
Liljeholmsvägen 32
SE-117 94 Stockholm
www.almi.se

EGYESÜLT KIRÁLYSÁG

Community Development Finance Association (CDFA)

Hatton Square Business Centre, Room 101

16/16a Baldwins Gardens

London EC1N 7RJ

United Kingdom

www.cdfa.org.uk

4.4. A kkv-kat tanácsokkal ellátó intézmények

A bankszektorban Európa-szerte fennálló nagy különbségek miatt az ezen útmutatóban nyújtott tanácsok nem térhetnek ki minden helyi részletre. Ahhoz, hogy többet tudhasson meg ezekről, egy mintalistát teszünk közzé állami, részben állami és magánszervezetekről, amelyek a Basel II-ről és a hitelminősítéssel kapcsolatos kérdésekről adnak tanácsot a kkv-knak. Kérjük, vegye figyelembe, hogy egyes felsorolt intézmények központi szervek, és Önt valószínűleg regionális fiókjaikhoz fogják küldeni.

AUSZTRIA

Wirtschaftskammer Österreich (WKÖ)

Wiedner Hauptstraße 63

AT-1045 Wien

www.wko.at

BELGIUM

Union des Classes Moyennes (UCM)

29, Avenue A. Lacomblé

BE-1030 Bruxelles

www.ucm.be

Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO)

Spastraat 8

BE-1000 Brussel

www.unizo.be

CSEHORSZÁG

Hospodářská komora České republiky

Freyova 27

CZ-190 000 Praha 9
www.komora.cz

ÉSZTORSZÁG

Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon (EVEA)

Address: Liivalaia 9
EE-10118 Tallinn
Webpage: www.evea.ee

FINNORSZÁG

Suomen Yrittäjät (SY)

Kaisaniemenkatu 13 A
FI-00101 Helsinki
www.yrittajat.fi

Franciaország

La Direction du Commerce, de l'artisanat, des services et des Professions Libérales (DCASPL)

3/5 rue Barbet de Jouy
FR-75007 PARIS
www.pme.gouv.fr

NÉMETORSZÁG

Deutscher Industrie- und Handelskammertag (DIHK)

Breite Straße 29
DE-10178 Berlin
www.dihk.de

Zentralverband des deutschen Handwerks (ZDH)

Mohrenstraße 20/21
DE-10117 Berlin
www.zdh.de

MAGYARORSZÁG

Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviseleti Szövetsége (KISOSZ)

HU-1061 Budapest
Andrássy út 43.
www.kisosz.hu

OLASZORSZÁG

**Confederazione generale dell'industria italiana
(CONFINDUSTRIA)**

Via dell'Astronomia 30
IT-00144 Roma
www.confindustria.it

**Confederazione Generale Italiana dell'Artigianato
(CONFARTIGIANATO)**

Via di San Giovanni in Laterano 152
IT-00184 Roma
www.confartigianato.it

**Confederazione Italiana della Piccola e Media Industria
(CONFAPI)**

Via della Colonna Antonina 52
IT-00186 Roma
www.confapi.org

**Confederazione Nazionale dell'Artigianato e della
Piccola e Media
Impresa (CNA)**

Via G. A. Guattani 13
IT-00161 Roma
www.cna.it

LETTORSZÁG

Latvijas amatniecības kamera (LAK)

Amatu iela 5
LV-1050 Rīga
www.lak.lv

LITVÁNIA

Lietuvos verslo darbdavių konfederacija (LVDK)

A. Rotundo g. 5
LT-01111 Vilnius
www.ldkonfederacija.lt

LUXEMBURG

Chambres des Métiers du Grand-Duché de Luxembourg

Circuit de la Foire Internationale 2
LU-1016 Luxembourg
www.chambre-des-metiers.lu

Fédération des Artisans (FDA)
Circuit de la Foire Internationale 2
LU-1016 Luxembourg
www.federation-des-artisans.lu

HOLLANDIA

Midden- en Kleinbedrijf Nederland (MKB)
Brassersplein 1
NL-2612 CT Delft
www.mkb.nl

LENGYELORSZÁG

Związek Rzemiosła Polskiego (ZRP)
ul. Miodowa, 14
PL-00-246 Warszawa
www.zrp.pl

PORTUGÁLIA

Associação Industrial Portuguesa (AIP)
Praça das Indústrias
PT-1300-307 Lisboa
www.aip.pt

SZLOVÉNIA

Obrtna zbornica Slovenije (OZS)
Celovška cesta 71
SI-1000 Ljubljana
www.ozs.si

SPANYOLORSZÁG

Confederación Española de la Pequeña y Mediana Empresa (CEPYME)
Diego de León, 50
ES-28006 Madrid
www.cepyme.es

SVÉDORSZÁG

Företagarna
Regeringsgatan 52
SE-106 67 Stockholm

www.foretagarna.se

EGYESÜLT KIRÁLYSÁG

Forum of Private Business (FPB)

Ruskin Chambers
Drury Lane
Knutsford
Cheshire WA16 6HA
www.fpb.co.uk

4.5. Regionális útmutatók a hitelminősítésekhez és a Bázeli II-höz

Az alábbiakban felsorolt kiadványok gyakorlati útmutatók olyan kkv-k számára, amelyeket érdekel a banki minősítésük és finanszírozási feltételeik javítása. Ez a lista a leginkább hozzáférhető útmutatókat tartalmazza, de a lista nem teljes, és nem jelenti a kiadványok tartalmának jóváhagyását.

FRANCIA

Plusieurs conseils pour optimiser votre rating

Szerző: Patrick Hauri; Bruno Oppliger

Kiadó: PME Magazine

Év: 2004.

Les PME face aux enjeux du rating, du pricing et de Bâle II

Szerző: UBS Business Banking

Kiadó: UBS

Év: 2003.

NÉMET

Leitfaden Rating Basel II: Rating Strategien für den Mittelstand

Szerző: Dr. Werner Gleißer; Dr. Karsten Füser

Kiadó: Verlag Vahlen

Év: 2003.

Rating für den Mittelstand: Fit für das Gespräch mit der Hausbank

Szerző: DIHK

Kiadó: DIHK

Év: 2003.

Internet: <http://verlag.dihk.de>

Rating im Handwerk

Szerző: Uwe Baumann; Christian Eisenecker; Franz Falk; Erhard Steinbacher; Nikolaus Teves

Kiadó: Arbeitsgemeinschaft der Handwerkskammern in Baden-Württemberg

Év: 2002.

Internet: www.hwk-konstanz.de

OLASZ

Negoziare con le banche alla luce di Basilea 2

Szerző: Lenoci-Peola

Kiadó: Ipsoa

Év: 2004.

Guida a Basilea 2 (CD-Rom)

Szerző: Camera di Commercio di Milano

Év: 2004.

Internet: www.mi.camcom.it

SPANYOL

Basilea II: Una nueva forma de relacion banca-empresa

Szerző: Jorge Soley; Ahmad Rahnema

Kiadó: McGraw-Hill / Interamericana de Espana, S.A.

Év: 2004.

4.6. Eszköztár és további információs források

Egy, nemrégiben lezajlott, az Európai Bizottság által finanszírozott projekt eszköztárát alakított ki a kkv-k számára, önmaguk értékelésére és irányításuk javítására. A projekt során összeállított eszköztár az EU-országok kkv-jainak a Basel II-ről való tájékoztatására tervezték, illetve az a http://europa.eu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/financing/basel_2.htm honlapon hozzáférhető. Az eszköztár listákat és keretrendszereket foglal magában az irányítás és az üzleti célok értékeléséhez, a termékeknek és szolgáltatásoknak a vonzóságuk szerinti osztályozásához, az ügyfél és a beszállító alapján történő elemzésekhez, valamint a kkv működési és pénzügyi kapacitása tekintetében önértékelést szolgáló eszközöket is.

